

128-464

464

ORIGINAL DOCUMENTS IN SAFE

Case No. 128

Date of filing: 25 May 89

** AWARD - Type of Award Final
- Date of Award 25 May 89
_____ pages in English 49 pages in Farsi

** DECISION - Date of Decision _____
_____ pages in English _____ pages in Farsi

** CONCURRING OPINION of _____
- Date _____
_____ pages in English _____ pages in Farsi

** SEPARATE OPINION of _____
- Date _____
_____ pages in English _____ pages in Farsi

** DISSENTING OPINION of _____
- Date _____
_____ pages in English _____ pages in Farsi

** OTHER; Nature of document: _____

- Date _____
_____ pages in English _____ pages in Farsi

AWARD

Cases No. 128/129

Chamber Two

پرونده شماره ۱۲۸/۱۲۹

شعبه دو

حکم شماره ۴-۱۲۸/۱۲۹-۲

English version
 Filed on 30-Mar-1989
 نسخه انگلیسی در تاریخ ۳۰ مارچ ۱۳۶۸
 ثبت شده است.

IRAN UNITED STATES
 CLAIMS TRIBUNAL دادگاه دآوری دعاری
 ایران - ایالات متحدہ
ثبت شد - FILED
 Date 25 MAY 1989
 تاریخ ۴ / ۳ / ۱۳۶۸

سدکوه اینک،

اصالتاً و به نمایندگی از جانب

سدکو اینترنشنال اس. آ،

خواهان،

- و -

شرکت صنایع دریایی ایران،

شرکت ملی نفت ایران، و

جمهوری اسلامی ایران،

خواندگان.

DUPLICATE
 ORIGINAL
 نسخه برابر اصل

حکم

حاضران :

از سوی خواهان : آقای رابرت بی. دیویدسون،

مشاور خواهان،

آقای هیوگو مولر،

مشاور خواهان،

آقای ٹی. بلیک ردینگ،

رئیس اداره حقوقی سدکو/ فورکس،

آقای ویلیام روپرت،

نماینده سدکو/ فورکس،

آقای رونالد بنیستر،
شاهد.

از سوی خوانندگان : آقای محمد کریم اشراق،
نماینده رابط دولت جمهوری اسلامی ایران،
آقای علی حیرانی نوبری،
معاون نماینده رابط،
آقای جعفر نیاکی،
مشاور حقوقی نماینده رابط،
آقای عبدالمجید عقیقی،
مشاور حقوقی نماینده رابط،
آقای ارسلان توسلی،
مشاور مالی،
آقای جلیل خبره،
مدیرعامل سابق شرکت صنایع دریایی ایران،
آقای یحیی عزیزاده دهنوی،
وکیل شرکت صنایع دریایی ایران،
آقای ولی خبره،
وکیل شرکت صنایع دریایی ایران،
آقای محمود گلرخی،
مشاور شرکت صنایع دریایی ایران،
آقای مهدی صدری،
نماینده شرکت ملی نفت ایران،
آقای محمد رضا سعادت پور،
نماینده شرکت ملی نفت ایران،
آقای سید عباس هاشمی،
نماینده شرکت ملی نفت ایران،
آقای جان آلدی،
شاهد،
آقای شی. لیسون،
شاهد،

آقای رابرت جانز اشلی،

شاهد،

آقای مهتاش اعظمی،

شاهد،

آقای اکبر انصاری،

شاهد،

آقای الن سیدال،

شاهد.

دیگر حاضران : آقای تیموتی ریمیش،

نماینده رابط دولت ایالات متحده امریکا.

آقای مایکل رابوین،

معاون نماینده رابط دولت ایالات متحده امریکا.

اول - مقدمه

۱ - دعوای حاضر در تاریخ ۲۸ آبانماه ۱۳۶۰ [۱۹ نوامبر ۱۹۸۱] توسط یک شرکت تکزاسی به نام سدکو، اینک. ("سدکو")، اصلاتا و از سوی زادشهرت پانامایی سراپا متعلق به خود، به نام سدکو اینترنشنال اس. ا. ("سیسا")، به ثبت رسید. در این دعوا غرامتی به شرح زیر مطالبه شده است: مبلغ ۷،۲۰۲،۰۴۷/۷۷ دلار* غرامت، به علاوه بهره، بابت خلع ید ادعایی از شرکت صنایع دریایی ایران ("ایمیکو") (۱) توسط دولت جمهوری اسلامی ایران ("ایران"). (ایمیکو یک شرکت کشتی سازی، تعمیر کشتی و انبارداری است و سدکو مدعی است که ۸۱ درصد حق مالکانه آن متعلق به وی می بود)، بازپرداخت وجه دو فقره سفته، روی هم به مبلغ ۲۰،۵۰۸،۰۲۲/۹۰ دلار به علاوه بهره، و دیون مختلف دیگری روی هم به مبلغ ۲،۰۹۴،۸۸۲/۶۳ دلار، به عنوان افزوده بعدی بر خواسته که ادعا شده ایمیکو این مبلغ را در لحظه رفتن به زیر کنترل ایران، به سدکو و سیسا بدهکار بوده است. سدکو در این ادعاها هم از ایمیکو و هم از ایران به عنوان خواننده نام برده است. خوانندگان انکار می کنند که خلعی مستلزم پرداخت غرامت در مورد ایمیکو صورت گرفته باشد و براساس دلایلی راجع به صلاحیت، مدارک و ماهیت، ایراد می گیرند که ایمیکو، خواه بابت سفته ها و خواه بابت دیگر دیون مورد ادعای سدکو، مسئولیتی برعهده ندارد. در ادعای دیگری که سدکو

* در این حکم، منظور از دلار، دلار امریکا و منظور از ریال، ریال ایران است (مترجم).

(۱) سدکو، ایمیکو را عمدتا به خاطر ارائه خدمات به عملیات اساسی سدکو در خلیج فارس که شامل اجاره و بهره برداری از دستگاههای حفاری نفت می شد، تأسیس کرد. ادعاهای مربوط به این فعالیتها به وسیله سدکو در پرونده شماره ۱۲۹ مطرح و طی حکم شماره ۳-۱۲۹-۳۰۹ مورخ ۱۶ تیرماه ۱۳۶۶ [هفتم ژوئیه ۱۹۸۷] در پرونده سدکو اینک و شرکت ملی نفت ایران (چاپ شده در 23 Iran-U.S. C.T.R. 15) توسط دیوان فیصله یافت.

نخستین بار در پرونده شماره ۱۲۹ علیه شرکت ملی نفت ایران ("شرکت نفت") مطرح کرد و بعداً توسط ریاست دیوان برای تصمیم گیری توأم با پرونده حاضر به این شعبه منتقل گردید (رجوع شود به: بند ۲۳ زیر)، مبلغ ۷۹۸،۵۶۸/۹۵ دلار به اضافه بهره، بابت طلب ایمیکو از شرکت نفت، که حسب ادعا در ۲۵ آبانماه ۱۳۵۸ [۱۶] نوامبر ۱۹۷۹] به سدکو واگذار گردید، مطالبه شده است. شرکت نفت با این اظهار که بدهیهای مورد بحث را پرداخته و ضمن انکار این مطلب که واگذاری ادعای مذکور به درستی مجاز بوده باشد، هرگونه مسئولیتی را انکار می کند. در جلسه استماع، خواهان تصدیق کرد که واگذاری به نحو صحیح اجازه داده نشده بود و لذا، ادعای خود را عملاً پس گرفت.

۲ - خوانندگان ادعای متقابلی به ثبت رسانده، مالیات بردرآمد پرداخت نشده ای را که بر حسب ادعا برزمه سدکو است، مطالبه کردند. خوانندگان ادعای متقابل خود را بر مبالغ مالیاتهای پرداخت نشده ای مبتنی می سازند که بر حسب اظهار آنها، ایمیکو بابت سالهای مالی ۱۳۵۳ تا ۱۳۵۹ بدهکار بوده و مدعیند که سدکو بابت چهل و شش درصد این بدهی مالیاتی مسئول است، زیرا به گفته خوانندگان، چهل و شش درصد شرکت متعلق به سدکو بوده است.

۳ - جلسه استماع پرونده در روزهای ۲۶ و ۲۷ خردادماه [۱۶ و ۱۷ ژوئن ۱۹۸۸] برگزار گردید.

دوم - رویدادها

۴ - ایمیکو در سال ۱۹۶۹ به عنوان یک شرکت کشتی سازی در نزدیکی بندر بوشهر در جنوب ایران تاسیس شد. در اساسنامه شرکت، که در هنگام تاسیس آن تنظیم شده

ایمیکو به عنوان شرکت سهامی خاص با سرمایه اعلام شده /- ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال (حدود /- ۱۳۳,۰۰۰ دلار) توصیف شده که سرمایه آن به نود سهم با نام و ده سهم بی نام که همگی ارزش برابر دارند، تقسیم شده است. (۲) آنگونه که از مدارک ثبت تسلیم شده به چند اداره مختلف دولتی ایران و نیز از صورتجلسات سهامداران پیداست، چهل و شش درصد سهام ایمیکو مستقیماً متعلق به سدکو، سه درصد از سهام در اختیار سه نفر از کارکنان سدکو و سی و دو درصد متعلق به کارمند دیگری از سدکو به نام ناصر اصفهانیان، بود. وی تابعیت مضاعف امریکایی و ایرانی داشت. نوزده سهم دیگر متعلق به عده‌ای از اتباع ایران بود. باینحال، سدکو ادعا می‌کند که علاوه بر چهل و شش درصد آورده سرمایه‌ای متعلق به خود آن شرکت، تمام سرمایه‌گذاری بدوی و بعدی برای سهام متعلق به چهار نفر از کارکنان خود را نیز آن شرکت راساً تأمین کرده و با وجود آنکه این سهام به نام آن چهار نفر ثبت شده و یا در اختیار آنان بوده، سدکو در همه اوقات، مالک واقعی * آن سهام بوده است. بدینسان، سدکو مدعی است که هشتاد و یک درصد ایمیکو متعلق به وی بوده و لذا استحقاق دریافت هشتاد و یک درصد ارزش آن شرکت در تاریخ سلب مالکیت را دارد. مدارک ارائه شده از سوی خواندگان، از جمله یک یادداشت داخلی ایمیکو حاکی است که سدکو در مطالبی که به دولت ایران ابراز داشته این مطلب را افشا نکرده که مالک واقعی سهام ثبت شده به نام آقای اصفهانیان بوده تا از این راه بتواند ادعا کند که میزان مالکیت بیگانگان در ایمیکو فقط چهل و نه درصد بوده است. گرچه خواندگان در لوائح خود ادعا نکرده‌اند که تعلق اکثریت سهام ایمیکو

(۲) در سال ۱۹۷۲ با افزایش ارزش هر سهم با نام و بی نام تا میزان /- ۴۸۱,۲۵۰ ریال، سرمایه ایمیکو به رقم /- ۴۸,۱۲۵,۰۰۰ ریال (حدود /- ۶۳۳,۰۰۰ دلار) افزایش یافت.

* "مالک واقعی" در این حکم، ترجمه "beneficial owner" است. مترجم.

به بیگانگان غیرقانونی بوده، با این وصف در جلسه استماع اظهار داشتند که اگر اکثریت سهام ایمیکو در مالکیت بیگانگان بوده، آن شرکت نمی‌توانست یدک‌کشا و کرجیهایش را تحت قوانین ایران به ثبت رساند. به هر حال، ادله و مدارکی وجود دارد حاکی از آنکه مدیران سابق ایمیکو نگران آن بودند که اقرار به مالکیت خارجی بیش از چهل و نه درصد ایمیکو منجر به عدم تصویب پروانه‌های مختلف توسط مقامات مربوط ایرانی گردد.

۵ - سدکو در اثبات مالکیت واقعی خود نسبت به سهام آقای اصفهانیان، و در اختیار داشتن آن سهام، نسخ تصویری آن سهام و نیز چند موافقت نامه حاوی امضای آقای اصفهانیان ارائه کرده، که طی آنها آقای اصفهانیان همه حقوق خویش را نسبت به آن سهام به سدکو واگذار و منتقل نموده و تصدیق کرده است که واقعا هیچگاه مالک آن سهام نبوده است. سدکو همچنین شهادتنامه‌ای از آقای اصفهانیان ارائه کرده که در آن نامبرده تصدیق کرده است که سهام را فقط اسما در اختیار داشته است. سدکو همچنین گزارشهای مالی منتشر شده‌ای را که طی سالهای مربوطه در ایالات متحده تسلیم و طی آنها، بطور مداوم خود را مالک هشتاد و یک درصد سهام ایمیکو اعلام کرده، به ثبت رسانده است. خوانندگان بر اینکه سدکو بتواند ادعای مالکیتی زاید بر چهل و شش درصد سهام ایمیکو داشته باشد، ایراد می‌گیرند. خوانندگان به مدارک مذکور در فوق استناد می‌کنند، که در آن سدکو فقط مدعی چهل و شش درصد حق مالکانه در ایمیکو بوده و استدلال می‌کنند که به هر صورت، قوانین ایران مالکیت صوری سهام شرکتها را مجاز نمی‌شناسد. خوانندگان انکار نمی‌کنند که اکثریت اعضای هیات مدیره، و نیز خود مدیرعامل، از سوی سدکو منصوب بودند، و لذا سدکو اگر نگوییم تا سال ۱۹۷۹ کنترل انحصاری بر امور ایمیکو اعمال می‌کرد، ولی دست کم کنترل فایقه آنرا در دست می‌داشت.

۶ - نظر سدکو اینست که پس از تاسیس ایمیکو، سدکو و سیسا به طور منظم [خدماتی از نوع] خدمات بین شرکتهای همخانواده، به ایمیکو ارائه کردند و سدکو همچنین مبلغ قابل توجهی پول نقد به ایمیکو منتقل ساخت. بنا به اظهار سدکو، از آغاز سال مالی ۴۹-۱۳۴۸ [۷۰-۱۹۶۹] این انتقالهای نقدی و همچنین بدهیهایی که ایمیکو در اثر معاملات با شرکتهای همخانواده متحمل می‌شده، پیاپی در سفته‌هایی به طور مرتب، یکی در وجه سدکو و دیگری در وجه سیسا، درج و منظور می‌شد و بدین وسیله، بدهی ایمیکو به هریک از دو شرکت در آن زمان مشخص می‌گردید. سدکو همچنین می‌گوید که در هر یک از سفته‌های بعدی، مبلغ سفته قبلی به اضافه هر مقدار بدهی بین شرکتهای وابسته که از زمان صدور سفته قبلی ایجاد شده بود از جمله بهره انباشته از بدهی سال قبل، منظور می‌شد - البته، دو فقره سفته آخر استثنائات بهره انباشته از بدهی سال قبل را دربر نمی‌گرفت. دو فقره سفته اخیر را ایمیکو در تاریخ دهم تیرماه ۱۳۵۷ [اول ژوئیه ۱۹۷۸] یکی به مبلغ ۱۴،۹۳۶،۵۶۹/۵۳ دلار در وجه سدکو به صورت "عندالمطالبه" و دیگری به مبلغ ۵،۵۷۱،۴۵۳/۳۷ دلار در وجه سیسا، باز به صورت "عندالمطالبه" امضا کرد. سدکو اکنون مبلغ کامل هر دو سفته مورخ دهم تیرماه ۱۳۵۷ [اول ژوئیه ۱۹۷۸] را مطالبه می‌کند.

۷ - به گفته سدکو، این سفته‌ها بابت مبالغ زیر است: وجوه نقدی انتقال یافته به مبلغ ۹،۵۲۴،۵۹۳/- دلار، خدمات بین شرکتهای همخانواده یا "پرداختهای کارسازانه" (که سدکو آنها را به عنوان پرداخت حقوق بعضی از کارکنان ایمیکو و پرداخت بابت کالاها و خدمات مختلف ارائه شده توسط فروشندگان ثالث به ایمیکو، تعریف می‌کند) به مبلغ ۵،۵۴۹،۴۲۸/- دلار، واگذاری سفته‌های مربوط به ماشین‌آلات انتقال یافته به ایمیکو از یک شرکت مختلط سدکو، به نام شرکت مهندسی و حفاری شاهپور، به سدکو، به مبلغ ۳،۶۶۴،۱۷۱/- دلار و بهره‌هایی به

مبلغ /- ۲،۴۶۱،۲۸۱ دلار (۳) سدکو اذعان دارد که به ایمیکو دستور داده بود برای احتراز از پرداخت مالیاتی که طبق قوانین ایران مکلف به پرداخت بودند، این بهره‌ها را در اظهارنامه مالیاتی خود، به‌عنوان "هزینه‌های متفرقه" یاد کند. مسئولیت پرداخت این قبیل مالیاتها با سدکو و سیسا بود، ولی ایمیکو ملزم بود صرفنظر از اینکه مبالغ بهره عملاً به سدکو منتقل می‌شد یا نمی‌شد، این مالیاتها را کسر کرده، به دولت ایران بپردازد. در یک یادداشت ماه ژوئیه ۱۹۷۸ ایمیکو، که به عنوان مدرک خوانندگان ارائه شده، بدهی مالیاتی بابت بهره‌های مندرج در سفته‌های سدکو و سیسا تا نهم تیرماه ۱۳۵۷ [۳۰ ژوئن ۱۹۷۸]، /- ۱،۹۵۴،۰۰۰ دلار محاسبه شده است. البته دیوان ملاحظه می‌کند که خوانندگان ادعای متقابلی برای وصول این بدهی مالیاتی ثبت نکرده‌اند، اما مدعی شده‌اند که ایمیکو به دلیل قصور در کسر این مالیاتها، مسئول پرداخت تمامی مبلغ آنهاست و پیشنهاد کرده‌اند که حسابهای سدکو و سیسا به همان میزان بدهکار گردد. خواهان نه پاسخی به این مطالب داده و نه اظهارنظری راجع به آن کرده است.

۸ - سدکو در لوایح خود ادعا کرده که ایمیکو مبلغ ۲،۰۹۴،۸۸۲/۶۳ دلار دیگر که در سفته‌های مورد مطالبه منظور نشده، به وی و سیسا بدهکار است. این مبلغ شامل ۱،۶۸۵،۷۹۰/۰۹ دلار بهره انباشته از سفته‌های سدکو و سیساست. سفته‌هایی که تا قبل از صدور سفته‌های مورد ادعا معتبر بود. همچنین، مبلغ ۲۳۲،۲۴۵/۳۷ دلار بابت حق بیمه‌ای که سدکو بر حسب ادعا از جانب ایمیکو پرداخته، و مبلغ ۱۷۶،۸۴۷/۱۷ دلار بابت سایر بدهیهایی که ایمیکو در معاملات خود با سدکو متحمل

(۳) ظاهراً تنها رقمی که از این مبالغ توسط ایمیکو بازپرداخت شده، یک فقره پرداخت نقدی به مبلغ /- ۶۹۱،۴۵۰ دلار بود که ایمیکو در سال مالی ۵۱ - ۱۳۵۰ [۱۹۷۱-۷۲] به سیسا تا‌ع‌دیه کرد.

گردیده است. سدکو توضیح نداده که چرا برخلاف سالهای پیش، بهره تعلق یافته در سفته‌های مورد ادعا منظور نشده است. علاوه براین، سدکو این هزینه‌ها را در ترازنامه مورخ دهم تیرماه ۱۳۵۸ [اول ژوئیه ۱۹۷۹] ایمیکو که برای نشان دادن ارزش خالص ایمیکو در آن تاریخ تنظیم کرده بود، منعکس نساخته است.

۹ - سدکو همچنین مدعی است که از دهم تیرماه ۱۳۵۸ الی نهم تیرماه ۱۳۶۰ [اول ژوئیه ۱۹۷۹ تا ۳۰ ژوئن ۱۹۸۱] آن شرکت مبلغ ۲۳۲،۲۴۵/۳۷ دلار حق بیمه از جانب ایمیکو پرداخت کرده و حال وصول این مبلغ را تقاضا دارد. سدکو در تأیید ادعای خود، فهرستی از این قبیل هزینه‌ها را که بر حسب ادعا پرداخت کرده با اشاره به سالی که این پرداختها در آن صورت گرفته و شماره پرونده مربوط سدکو، که ظاهراً "حاوی مدارک این پرداختهاست، ارائه نموده است. بااینحال، دیوان ملاحظه می‌کند که مدارکی که احتمالاً در آن پرونده‌ها وجود داشته، ارائه نشده است.

۱۰ - بالاخره سدکو اظهار داشته است که مبلغ ۱۷۶،۸۴۷/۱۷ دلار بابت سایر دیون حسابجاری که ایمیکو حسب ادعا در فاصله آوریل ۱۹۷۶ تا ژوئن ۱۹۷۹ در معاملات خود با سدکو متحمل گردیده و هیچیک از آنها در سفته سدکو منظور نشده، طلبکار است. سدکو فهرستی حاوی یکایک این دیون با ذکر ماه و سالی که بر حسب ادعا این دیون در آنها تحقق یافتند، ارائه کرده است. دیوان خاطرنشان می‌سازد که سدکو در ادعای سلب مالکیت خود در پرونده حاضر، ترازنامه‌ای ارائه کرده حاوی ارزش خالص ایمیکو در دهم تیرماه ۱۳۵۷ [اول ژوئیه ۱۹۷۸] که در آن، سدکو مدعی است که ایمیکو مبلغ ۶۹۲،۲۱۸/- دلار بابت دیون حسابجاری در آن تاریخ به وی بدهکار بوده است. سدکو توضیح نداده که رقم اخیر شامل مبلغ ۱۷۶،۸۴۷/۱۷ دلار نیز هست یا خیر.

۱۱ - دیون قابل ملاحظه مندرج در سفته‌ها که ایمیکو متقبل شده، ممکن است ناشی از کمی میزان سرمایه‌گذاری نخستین شرکت باشد، که، به‌طوریکه یاد شده، /۱۳۳،۰۰۰ دلار بود. وامی از سدکو به ایمیکو به مبلغ /۵۰۰،۰۰۰ دلار که در فوریه ۱۹۷۲ تبدیل به سرمایه شد، سرمایه شرکت را به /۶۳۳،۰۰۰ دلار افزایش داد. (۴) جز این دیگر مبلغی به سرمایه افزوده نشد. در این اثناء ایمیکو سرمایه‌گذاریهای عظیمی در زمینه تجهیزات، ماشین‌آلات، ساختمان و تاسیسات ساحلی و همچنین در تولید کرجیها و یدک‌کشها انجام داد و در واقع، پیش از آنکه خریدارانی برای آن کرجیها و یدک‌کشها بیابد آنها را تولید کرد ولی بعد نتوانست برخی از آنها را به نحوی سودآور بفروشد. علی‌رغم دیون موضوع سفته‌ها، که ظاهراً بیشتر آنها معلول این سرمایه‌گذاریها بود، عملیات ایمیکو در طول سالهای مالی ۱۹۷۵ الی ۱۹۷۷، طبق صورتهای درآمد ایمیکو که توسط خوانندگان تسلیم شده، متضمن سودی برای شرکت بود. با اینحال، در یادداشت‌های مورخ ژویه و سپتامبر ۱۹۷۸ ایمیکو گزارش شده است که شرکت در طول آن سال مبالغ هنگفتی ضرر داده و کل زیان خالص ایمیکو در سال مالی ۱۹۷۸ همراه با کاهش در فروش به میزان /۴،۲۰۰،۰۰۰ دلار، احتمالاً به /۳،۰۰۰،۰۰۰ دلار خواهد رسید. سدکو می‌گوید که کاهش میزان فعالیت تجاری ایمیکو مستقیماً قابل انتساب به رویدادهای انقلابی کشور در آن زمان، از دست دادن غیرمنتظره چند قرارداد و همچنین طبیعت ادواری صنعت کشتی‌سازی به‌طورکلی، بوده است. خوانندگان ادعا می‌کنند که عملکرد ضعیف مالی ایمیکو، عمدتاً ناشی از تشکیلات و کارکنان ناکارآمد و عدم توانایی آن در جلب مشتری بوده است. قطع نظر از اینکه منشأ این مشکلات

(۴) سهامداران مستقل ایرانی به منظور تامین سهم خود در این افزایش سرمایه و نگهداری سهم مالکانه خود در حد ۱۹ درصد سفته‌ای دادند که سدکو از آنان پذیرفت.

مالی چه بوده، روشن است که در حوالی همان ایام، سدکو به تجدید ارزیابی سرمایه‌گذاری خود در ایمیکو پرداخته بود. در گزارشی که شرکت در ژوئیه ۱۹۷۸ تهیه کرده، امکان فروش نهایی ایمیکو به سازمان کشتی‌سازی بزرگتری مطرح شد. در گزارش دیگری که بعداً "ایمیکو در سپتامبر ۱۹۷۸ تنظیم کرد، به امکان فروش شرکت (ایمیکو) به یک شرکت مختلط ایرانی سدکو، به نام سدیران دریلینگ کامپنی، اشاره شده است. ظاهراً در زمینه این پیشنهادهای فروش، مدیریت دو شرکت ایمیکو و سدکو به بررسی طرق از بین بردن وامهای معوقی پرداختند که طلب سدکو و سیسا بود. این طرق عبارت بود از بخشودگی تمام یا قسمتی از سفته‌ها، تبدیل دین به سرمایه و یا بازپرداخت وام با وام ستادن از یک منبع ثالث.

۱۲ - نه فروش ایمیکو، و نه از بین بردن وامها، هیچگاه تحقق نپذیرفت. سدکو اظهار می‌دارد که تا ژانویه ۱۹۷۹، کارکنان خارجی ایمیکو که همه مدیران عالی‌رتبه مقیم در تهران و بوشهر را شامل می‌شدند، چون در اثر انقلاب اسلامی امنیت جانی خود را درخطر می‌دیدند، به دومی نقل مکان کردند و از آنجا امور شرکت را می‌گرداندند. گرچه در مورد تاریخ این نقل مکان اختلافی نیست، اما پاره‌ای کیفیات آن نقل مکان مورد اختلاف است. خواهان تصدیق می‌کند که مدیران سابق ایمیکو، هنگام ترک ایران در ژانویه چند کرجی متعلق به ایمیکو را که مقداری تجهیزات روی آنها بارگیری شده بود خارج ساختند. خواهان، فزون براین، اذعان دارد که مدیران سابق ایمیکو بعداً ترتیب خروج چند کرجی دیگر را از بوشهر که روی آنها نیز تجهیزاتی بارگیری شده بود دادند. خواهان می‌گوید که روی هم هشت کرجی بدین ترتیب از ایران خارج شد. اما خواهان این را نیز می‌گوید که کلیه کرجی‌ها، به جز سه عدد از آنها، به تاسیسات ایمیکو در بوشهر برگردانده شد و تجهیزاتی که هنگام ترک کرجی‌ها از بوشهر بارگیری شده بود، به ایمیکو تعلق نداشت. خواهان اظهار می‌دارد که سه کرجی که به ایمیکو مسترد نشد، به ارزش ۹۴،۱۶۱،۹۵۱/- ریال

به سیسا منتقل گردید. سدکو همچنین می‌گوید که در ترازنامه فرضی خود از [وضعیت مالی] ایمیکو در سال ۱۹۷۹، این مبلغ به عنوان طلب ایمیکو از یک شرکت وابسته منظور شده است.

۱۳ - گرچه خوانندگان قبول دارند که مدیران سابق ایمیکو تعدادی کرجی را از ایران خارج ساختند، معیذا به‌طور قطع مشخص نکرده‌اند که بر روی هم چه تعداد کرجی به نظر آنها خارج شد و آیا هیچیک از این کرجی‌ها روزی برگردانده شد یا خیر، گوا اینکه حسابرس خوانندگان ظاهراً قبول دارد که در اواخر ۱۹۷۸ و اوایل ۱۹۷۹ روی هم هشت کرجی ایمیکو را ترک کردند. علاوه بر این، حسابرس خوانندگان تصدیق کرده است که دفاتر ایمیکو حاوی یک قلم حساب بستانکار بابت فروش "تجهیزات حمل و نقل دریایی" به یک شرکت وابسته به سدکو، به مبلغ ۹۴،۱۶۱،۹۵۱ ریال است. خوانندگان همچنین ادعا می‌کنند که تجهیزات واقع در عرشه کرجیها، هنگام ترک ایران متعلق به ایمیکو بوده و اموال مزبور به شرکت اعاده نشده است. با اینحال، جدا از مطالب مبهم مندرج در دو شهادتنامه، مدرکی در تائید این ادعا ارائه نشده است. خوانندگان از دیوان تقاضا کرده‌اند که در تعیین میزان مطالبات خواهان، ارزش کرجیها و تجهیزات خارج شده از ایمیکو را کسر کند.

۱۴ - طرفین تا حدود زیادی راجع به اینکه آیا مدیران خارجی، و بالاخره سدکو، پس از نقل مکان به دویی قصد دایر نگهداشتن ایمیکو را داشتند یا خیر، با یکدیگر اختلاف نظر دارند. خواهان اظهار می‌دارد که وی تلاش جدی کرد که شرکت را در طول ایام دشوار انقلاب فعال نگهدارد، ولی خوانندگان می‌گویند که سدکو شرکت را رها کرد. خواهان اظهار می‌دارد که وی مسئولیت کارگاه کشتی‌سازی را به دو نفر کارمند ایرانی سپرد و یک کارمند ایرانی دیگر به عنوان مسئول دفتر اصلی شرکت در تهران باقی ماند. در عین حال، مدیران شرکت در دویی که بسیاری از پرونده‌های

اداری ایمیکو را از ایران خارج کرده بودند، تقریباً هر روز تلفنی با کارگاه کشتی‌سازی در تماس بودند. سرانجام، یکی از کارمندان قسمت مدیریت، بنام آقای رنی، در آوریل ۱۹۷۹ به بوشهر مراجعت و "کیسه‌ای" پر از پول برای پرداخت حقوق کارکنان ایمیکو همراه خود برد. سدکو می‌گوید که این کوششها و سایر اقدامات مدیران ایمیکو برای حفظ کنترل عملیاتی شرکت، ابتدا بر اثر مداخله مستقیم کمیته محلی انقلاب در عملیات ایمیکو و سرانجام بر اثر سلب مالکیت کامل شرکت توسط ایران با نصب مدیران جدید و طرد کامل سدکو از شرکت در امور ایمیکو، بی اثر ماند.

۱۵ - ادله ارائه شده در لوایح نشان می‌دهد که مقامات دولتی از همان نوامبر ۱۹۷۹ در مدیریت ایمیکو دخالت داشتند. به عنوان مثال، برای وصول یک فقره چک مورخ ۱۵ آبانماه ۱۳۵۸ [ششم نوامبر ۱۹۷۹] که ایمیکو از شرکت نفت دریافت کرده بود، از طریق استانداری بوشهر اقدام شد. سدکو استدلال می‌کند که مدیران جدید می‌باید در اواسط سال ۱۹۷۹ منصوب شده باشند، زیرا از آن تاریخ به بعد وی گزارش مالی یا اطلاعاتی دیگری از شرکت دریافت نکرد و به انحصار مختلف از هرگونه دخالت در امور شرکت طرد گردید.

۱۶ - خوانندگان انکار نمی‌کنند که مدیران منصوب دولت، در زمانی کنترل عملیات ایمیکو را در دست گرفتند، و از آن پس، سدکو دیگر دخالتی در امور شرکت نداشته است. در جلسه استماع، ایشان اظهار داشتند که اولین انتصاب در اواسط دسامبر ۱۹۷۹ صورت گرفت و ادعا می‌کنند که این عمل به دلیل رها کردن شرکت توسط سدکو، لازم بود و بر طبق قوانین لازم‌الاجرای ایران انجام شد. فزون بر آن، دو کارمند ایرانی که به سرپرستی کارگاه کشتی‌سازی گمارده شده بودند، شهادتنامه‌هایی ثبت کرده، طی آنها اظهار داشته‌اند که برای اداره عملیات شرکت پس از عزیمت

مدیران خارجی، نه آمادگی داشتند و نه رهنمودی به ایشان داده شده بود و به هر صورت، هیچ پولی نیز برای اداره امور شرکت باقی نمانده بود. گرچه خوانندگان تصدیق می‌کنند که آقای رنی در آوریل ۱۹۷۹ برای پرداخت یکماه حقوق کارکنان مراجعت کرد، با این وصف، اظهار می‌دارند که هدف اصلی این سفر ترتیب انتقال تعدادی کرجی از کارگاه کشتی‌سازی برای استفاده در نقطه‌ای دیگر از خلیج فارس بود و این مطلبی است که همه طرفها راجع به وقوع آن توافق نظر دارند.

۱۷ - همانگونه که در بند ۱ بالا اشاره شده، سدکو ادعای خود به مبلغ ۷۹۸،۵۶۸/۹۵ دلار را بابت برخی مطالبات ایمیکو از شرکت نفت که حسب ادعا به سدکو واگذار شده بود، عملاً پس گرفته و تصدیق کرده است که این واگذاری به نحوی درست اجازه داده نشده و لذا معتبر نبوده است. سدکو با استدلال دیگری می‌گوید که اگر این واگذاری معتبر نبوده، ارزش ایمیکو در اینصورت در تاریخ سلب مالکیت باید برابر مبلغ واگذاری افزایش یابد، که در اینصورت منجر به افزایش خسارت مورد ادعای سدکو در ادعای سلب مالکیت وی خواهد شد. شرکت نفت به مبلغ لازم التاعیه ایراد گرفته، مدارکی از جمله قبوض پرداختی تسلیم نموده حاکی از آنکه گویا آن شرکت همه یا بخشی از مبالغ بدهی ادعا شده را پرداخت کرده است.

سوم - جریان دادرسی

۱۸ - حجم مدارک تبادل یافته میان طرفین در پرونده حاضر فوق‌العاده زیاد است، اما خوانندگان اظهار می‌دارند که خواهان بسیاری از مدارک مربوط به مساله صحت بدهیهای ایمیکو به خواهانها را ارائه نکرده و تقاضا دارند که این کوتاهی به زیان خواهان تعبیر شود. ارائه شرحی از جریان تبادل این مدارک، به منظور زمینه‌چینی ملاحظات دیوان که در بندهای زیر می‌آید، لازم است.

۱۹ - دیوان در پاسخ به درخواست خوانندگان به تاریخ هفتم مردادماه ۱۳۶۲ [۲۹ ژوئیه ۱۹۸۳] مبنی بر هشت ماه تمدید مهلت ثبت مدارک در پرونده حاضر، در ۱۸ شهریورماه ۱۳۶۲ [نهم سپتامبر ۱۹۸۳] دستوری صادر و از خوانندگان تقاضا کرد که گزارشی راجع به پیشرفت کارشان در گردآوری مدارک و مشکلاتی که در این زمینه با آن مواجهند، نزد دیوان به ثبت رسانند. در دوم آبانماه ۱۳۶۲ [۲۴ اکتبر ۱۹۸۳]، ایمیکو پاسخ خود را به این دستور ثبت و طی آن اعلام کرد که در یافتن پنج فقره اساسی از اسناد مالی خود با مشکل مواجه شده است، این اسناد بدین شرحند: اسنادی که ایمیکو به کمک آن بتواند حسابهای سالانه‌اش را برای سال مالی منتهی به نهم تیرماه ۱۳۵۸ [۳۰ ژوئن ۱۹۷۹] تنظیم کند، مدارک و دفاتر کامپیوتری حسابداری حاوی جزئیات حسابها و معاملات، به استثنای دوره ۱۷ ماهه منتهی به دهم خردادماه ۱۳۵۸ [۳۱ مه ۱۹۷۹]، "بخشی" از اسناد و مدارک و اوراق و بایگانی مربوط به داراییهای ثابت شرکت، "اسناد و مدارک توضیحی" مربوط به معاملات بین ایمیکو، سدکو و سیس، و حسابهای سالانه، گزارشهای بازرسان رسمی و صورتجلسات ایمیکو.

۲۰ - در دهم آبانماه ۱۳۶۲ [اول نوامبر ۱۹۸۳]، دیوان با صدور دستوری توجه خواهان را به لایحه مورخ دوم آبانماه ۱۳۶۲ [۲۴ اکتبر ۱۹۸۳] خوانندگان جلب کرد و از وی خواست که هر یک از مدارک مورد اشاره خوانندگان در آن سند را "در صورتیکه در دسترس خواهانها باشد..." نزد دیوان به ثبت رسانند. در پاسخ به دستور دیوان، خواهان در چهارم بهمن ماه ۱۳۶۲ [۲۴ ژانویه ۱۹۸۴] هفده جعبه که بر حسب ادعا حاوی اسناد و مدارک زیر بود به دیوان تسلیم کرد: کلیه قبوض حسابداری ایمیکو مربوط به دوره ژوئن ۱۹۷۸ تا ژوئن ۱۹۷۹، دفاتر کل کامپیوتری مربوط به دوره ژوئیه ۱۹۷۸ تا ژوئن ۱۹۷۹، لیستهای کامپیوتری حسابهای بین شرکتهای همخانواده مربوط به دوره سپتامبر ۱۹۷۴ تا ژوئن ۱۹۷۷، جدولهای کامپیوتری

اموال، صورتهای مالی مختلف ایمیکو، و گزارشهای انبار. یکی از اعضای پیشین هیات مدیره ایمیکو، در شهادتنامه‌ای همراه مدارک بالا، اظهار داشته است که قبوض حسابداری موجود در هفده جعبه یاد شده (مربوط به دوره ژوئن ۱۹۷۸ تا ژوئن ۱۹۷۹) تنها قبوضی است که نسخه اصل آنها در اختیار ایمیکو نمی‌باشد. نامبرده همچنین گفته است که اسناد موجود در هفده جعبه همواره در اختیار ایمیکو بوده و هست. دیوان داوری خاطرنشان می‌سازد که اندکی پس از تسلیم هفده جعبه اسناد و مدارک بالا به دیوان، ولی قبل از تحویل آنها به خواندگان، ایمیکو ضمن ثبت دفاعیه مکتبی اعلام کرد که نتوانسته هیچیک از قبوض حسابداری و مدارک موعید مربوط به دوره قبل از دهم دیماه ۱۳۵۵ [۳۱ دسامبر ۱۹۷۶] را پیدا کند و در مورد دوره ۱۱ دیماه ۱۳۵۵ تا نهم تیرماه ۱۳۵۸ [اول ژانویه ۱۹۷۷ تا ۳۰ ژوئن ۱۹۷۹] نتوانسته بعضی از این قبیل اسناد را پیدا کند، ولی البته همه آنها را نیافته است.

۲۱ - ایمیکو در پاسخ مورخ ۲۶ مردادماه ۱۳۶۳ [۱۷ اوت ۱۹۸۴] خود به ثبت هفده جعبه مدارک توسط خواهان، ضمن مطالبی چند ادعا کرد که محتویات جعبه‌ها "منشاء سفته‌های ادعایی" را ثابت نمی‌کند. از پی آن، دیوان در پاسخ به این لایحه و برای متقاعد کردن خود به اینکه دیون موضوع سفته‌ها مبتنی بر معاملات معتبر بین شرکتهای همخانواده بوده، از خواهان خواست که نسخ ترازنامه‌های سالانه حسابرسی شده مربوط به هریک از سالهای مالی منتهی به ۱۹۷۰ الی ۱۹۷۹، را به ترتیبی که خواهان به کمیسیون بورس و اوراق بهادار ("کمیسیون بورس") ایالات متحده تسلیم کرده، به علاوه "مدارک موعید کافی از معاملات خود با ایمیکو که باعث ایجاد دیون موضوع سفته‌های مورد ادعا شده، به ترتیبی که در دفاتر حساب سدکو و سیسا برای همان سالها منعکس گردیده" نزد دیوان به ثبت رسانند. در ۱۵ بهمن ماه ۱۳۶۳ [چهارم فوریه ۱۹۸۵] سدکو ترازنامه‌های سالانه حسابرسی شده خود را به

ترتیبی که به کمیسیون بورس و اوراق بهادار تسلیم کرده بود (گزارشهای ۱۰-ک)، و همچنین کاربرگهای حسابداری داخلی خود و همچنین کاربرگهای حسابرس مستقلش را که در محاسبه ارقام مربوط به ایمیکو در گزارشهای ۱۰-ک به کار برده شده بود، ثبت کرد. ایمیکو در لوایحی که بعداً در نوامبر و دسامبر ۱۹۸۵ تسلیم کرد، این موضع خود را که هیچیک از اسناد و مدارک تسلیمی خواهان، کافی برای اثبات تحقق معاملات منشأ صدور سفته‌ها نیست، تکرار کرد. سدکو در لایحه‌ای که در ۱۶ دیماه ۱۳۶۴ [ششم ژانویه ۱۹۸۶] به ثبت رساند، اظهار داشت که اسناد و مدارکی که وی ارائه کرده، برای اثبات صحت معاملات از مقدار کافی نیز فزون است. دیوان دیگر دستوری برای ارائه اسناد و مدارک جدید صادر نکرد.

۲۲ - در هشتم فروردین‌ماه ۱۳۶۷ [۲۸ مارس ۱۹۸۸]، ایمیکو یک "لایحه توضیحی" به ثبت رسانده، ضمن آن اعلام کرد که اخیراً اسنادی متجاوز از "یکهزار صفحه" دریافت کرده که حسابداران خبره ایمیکو را قادر ساخته "تأحدودی" منشأ و صحت یا سقم سفته‌های ادعایی را بررسی کنند. دیوان خاطر نشان می‌سازد که خوانندگان توضیح بیشتری راجع به این مدارک ندادند و یا مشخص نساختند که چگونه این مدارک در بررسی سفته‌ها به خوانندگان کمک کرده است.

۲۳ - آنگاه تحول دیگری جدا از جریان دادرسی این پرونده رخ داد. در تاریخ ۱۶ تیرماه ۱۳۶۶ [هفتم ژوئیه ۱۹۸۷] شعبه سه ضمن صدور حکم شماره ۳-۱۲۹-۳۰۹ مورخ ۱۶ تیرماه ۱۳۶۶ [هفتم ژوئیه ۱۹۸۷] در پرونده سدکو اینک و شرکت ملی نفت ایران (چاپ شده در 23 Iran-U.S. C.T.R. 15)، ادعای سدکو علیه شرکت نفت را در رابطه با طلب ایمیکو که ظاهراً آن شرکت در تاریخ ۲۵ آبان‌ماه

۱۳۵۸ [۱۶ نوامبر ۱۹۷۹] (۵) به سدکو منتقل کرده بود، فیصله نیافته، رها کرد. رئیس دیوان پس از مشورت با شعبه‌های دو و سه، آن ادعا را پیرو یادداشت مورخ ۳۰ تیرماه ۱۳۶۶ [۲۱ ژوئیه ۱۹۸۷] به شعبه دو ارجاع کرد. این شعبه طی دستور مورخ هشتم مردادماه ۱۳۶۶ [۳۰ ژوئیه ۱۹۸۷] موضوع احاله ادعا را به طرفین این پرونده اطلاع داد. در تاریخ ۳۰ شهریورماه ۱۳۶۶ [۲۱ سپتامبر ۱۹۸۷] عنوان پرونده حاضر اصلاح و نام شرکت نفت نیز به شمار خواندگان افزوده گردید.

چهارم - صلاحیت

۲۴ - دیوان داوری در قرار اعدادی شماره ۳-۱۲۹-۵۵ مورخ ششم آبانماه ۱۳۶۴ [۲۸ اکتبر ۱۹۸۵] در پرونده سدکو اینک و شرکت ملی نفت ایران (چاپ شده در 9 Iran-U.S. C.T.R. 248) نظر داد که سدکو، طبق مفاد بند ۱ ماده هفت بیانیه حل و فصل دعاوی، تبعه ایالات متحده است و سیسا شرکت فرعی سراپا متعلق به سدکو می‌باشد. سدکو ادله و مدارکی، از جمله نیابت نامه‌ها و گزارش حسابرس، در تاعید تابعیت امریکایی خود و مالکیت آن بر سیسا و نیز در تاعید این واقعیت که متجاوز از پنجاه درصد سهام آن در طول دوره ذیربط در اختیار شهروندان ایالات متحده بوده، در پرونده حاضر تسلیم کرده است. براین اساس، دیوان داوری متقاعد شده است که ادعای حاضر با شرایط بند ۱ ماده هفت بیانیه حل و فصل دعاوی هماهنگی دارد.

۲۵ - دیوان همچنین براین باور آمده است که نسبت به موضوع ادعاها صلاحیت دارد، زیرا

(۵) ادعای مزبور در بندهای ۱ و ۱۷ بالا تشریح گردیده و عملاً خواهان آنرا پس گرفته است.

ادعاها آنگونه که در بند ۱ ماده دو بیانیه حل و فصل دعاوی مقرر شده، از دیون، قراردادهای سلب مالکیت‌ها، یا سایر اقدامات موثر بر حقوق مالکیت ناشی می‌شوند. به علاوه، اختلافی در این نیست که ادعاهای متنازع‌فیه از تاریخهایی که حسب ادعا ایجاد شدند تا ۲۹ دیماه ۱۳۵۹ [۱۹ ژانویه ۱۹۸۱]، به نحو مقرر در بند ۲ ماده هفت بیانیه حل و فصل دعاوی، "پیوسته از آن" خواهان بوده‌اند.

۲۶ - دیوان برای احراز صلاحیت خود، باید همچنین دریابد که آیا ادعاها بنا به مفهوم بند ۳ ماده هفت بیانیه حل و فصل دعاوی، متوجه "ایران" هست یا خیر. دیوان داوری متذکر می‌گردد که سدکو هم از دولت جمهوری اسلامی ایران و هم از ایمیکو، به عنوان خواننده نام برده است. خوانندگان استدلال می‌کنند که ایمیکو یک شرکت سهامی خاص است، و لذا ادعاهای مطروح علیه آن در حیطه صلاحیت دیوان نیست. با این وصف، خوانندگان هم در لوائح خود و هم در جلسه استماع تصدیق کردند که مدیران منصوب دولت، قبل از تاریخ ۲۹ دیماه ۱۳۵۹ [۱۹ ژانویه ۱۹۸۱] کنترل انحصاری ایمیکو را به دست گرفتند و از آن زمان تا کنون، کنترل آن را در دست داشته‌اند.

۲۷ - خوانندگان استدلال می‌کنند که دولت فقط به دلیل رها شدن شرکت توسط سدکو، مدیرانی برای اداره ایمیکو گماشت. دلایل به دست گرفتن کنترل ایمیکو توسط دولت هرچه باشد، ارتباطی به این مسأله صلاحیتی ندارد که آیا دولت در تاریخ ۲۹ دیماه ۱۳۵۹ [۱۹ ژانویه ۱۹۸۱] در واقع شرکت را کنترل می‌کرده است یا خیر. دیوان بارها نظر داده است که شرکتهای خصوصی که مدیریت آنها در آن تاریخ در دست پرسنل منصوب دولت بوده، از لحاظ احراز صلاحیت دیوان، واحد تحت کنترل دولت ایران محسوب خواهند شد. برای مثال، رجوع شود به: حکم شماره ۳-۱۷-۲، صفحات ۵ و ۶ [متن انگلیسی] مورخ ۲۴ آذرماه ۱۳۶۱ [۱۵ دسامبر

۱۹۸۲] در پرونده ریگو واگنر ایکوئیپمنت کامپنی و شرکت استارلاین ایران (چاپ شده در 411 Iran-U.S. C.T.R. 1)، حکم شماره ۳-۱۳۲-۲۱، ص ۸ [متن انگلیسی] مورخ ۲۰ دیماه ۱۳۶۱ [دهم ژانویه ۱۹۸۳] در پرونده رکسنورد اینک و جمهوری اسلامی ایران (چاپ شده در 6 Iran-U.S. C.T.R. 2)، حکم شماره ۲-۱۳۵-۲۱۸ (پاراگراف ۳۰) مورخ ۲۸ اسفندماه ۱۳۶۴ [۱۹ مارس ۱۹۸۶] در پرونده فلیس داج اینترنشنال کورپ. و جمهوری اسلامی ایران (چاپ شده در 10 Iran-U.S. C.T.R.). 157 از اینرو، دیوان براین نظر است که ایمیکو در حکم یک واحد تحت کنترل دولت ایران است و بنابراین ادعاهای مطروح علیه ایمیکو، ادعاهایی است که به مفهوم بند ۳ ماده هفت بیانیه حل و فصل دعاوی، علیه "ایران" مطرح شده است.

۲۸ - موضوع صلاحیتی دیگری که در پرونده حاضر مطرح شده، اینست که آیا ادعاهای مربوط به وصول سفته‌ها و بدهیها، بر طبق شرایط بند ۱ ماده دو بیانیه حل و فصل دعاوی، در تاریخ ۲۹ دیماه ۱۳۵۹ [۱۹ ژانویه ۱۹۸۱] "بازایستاده" بوده است یا خیر. بحثی نیست که هر دو سفته موضوع اختلاف، "عندالمطالبه" قابل وصول بوده است. همچنین ایرادی نیست که نه سدکو و نه سیسا هیچگاه پیش از تاریخ ۲۹ دیماه ۱۳۵۹ [۱۹ ژانویه ۱۹۸۱] وجه سفته‌ها یا سایر بدهیهای مورد ادعا را مطالبه نکردند. خواندگان استدلال می‌کنند که چون چنین مطالبه‌ای صورت نپذیرفته، باید چنین تلقی کرد که ادعاهای مربوط به پرداخت سفته‌ها یا بدهیها در تاریخ ۲۹ دیماه ۱۳۵۹ [۱۹ ژانویه ۱۹۸۱]، بازایستاده نبود. خواهان اظهار می‌دارد که سفته‌های عندالمطالبه از تاریخ صدور، دین حال بوده نیازی به مطالبه ندارد و لذا، ادعاهای پرداخت آنها در هر زمانی پس از دهم تیرماه ۱۳۵۷ [اول ژوئیه ۱۹۷۸] بازایستاده بوده و برای آنکه سایر دیون در مفهوم بیانیه حل و فصل دعاوی بازایستاده شناخته شوند، مطالبه قبلی آنها ضرور نبوده است.

۲۹ - خواهان اظهار داشته است که قانون قابل اعمال در احراز این مطلب که آیا ادعاهای مربوط به وصول وجه سفته‌ها در تاریخ ۲۹ دیماه ۱۳۵۹ [۱۹ ژانویه ۱۹۸۱] بازایستاده بوده یا نه، قانون ایالات متحده، و مشخصاً "مجموعه مقررات متحدالشکل تجاری ("یو سی سی") است به ترتیبی که در ایالت تکزاس به تصویب رسیده است. اختلافی در این نیست که هردو سفته در ایالت تکزاس صادر شده و در همان ایالت قابل پرداخت بوده است. دیوان داوری خاطرنشان می‌سازد که هم قانون تکزاس و هم مقررات مربوط در قانون تجارت ایران، ظاهراً مقرر می‌دارند که شرایط و تعهدات اساسی مربوط به سفته‌ها تابع قانون محلی است که سفته‌ها در آن جا تنظیم یا صادر شده‌اند. دیوان علاوه براین، ملاحظه می‌کند که در تکزاس و همچنین در سایر حوزه‌های قضایی ایالات متحده، این امر به خوبی پذیرفته شده که حق طرح دعوی بر مبنای سفته عندالمطالبه، در همان تاریخ صدور ایجاد می‌شود و مستلزم آن نیست که وجه سفته مطالبه شده باشد. (۶) این قاعده که منشأ آن حقوق

(۶) دادگاههای ایالات متحده از این قاعده کلی که سفته عندالمطالبه به مجرد صدور، دین حال تلقی می‌شود، ظاهراً فقط در مواردی عدول کرده‌اند که عبارت خود سفته، و یا در پاره‌ای موارد محدود، اوضاع حاکم بر امضای سفته، به روشنی خلاف آن را دلالت کند. قاعده مزبور را ویلیستن (Williston) بدین نحو بیان کرده است: "به مجرد اینکه سند عندالمطالبه‌ای ... ارائه گردد، سبب دعوی علیه صادر کننده به وجود می‌آید، مگر آنکه به طور صریح یا ضمنی قصدی خلاف آن در متن سند درج شده باشد." Williston On Contracts, Section 1149 شرایط سفته‌های مورد بحث در این دعوی به روشنی آنها را مشمول قاعده کلی می‌سازد، زیرا در آنها، اشاره‌ای نه بطور صریح و نه بطور ضمنی، به لزوم تحقق رویدادی مقدم بر سررسید آنها نشده، و به هیچ نحوی از آنها نیز حکایت از آن ندارند که به مجرد صدور، دین کاملاً حالی نبوده‌اند. علاوه براین، حتی اگر دیوان فقط به ظاهر اسناد بسنده نکند و اوضاع حاکم بر امضای سفته‌ها را مورد توجه قرار دهد، قرینه‌ای در دست نیست که سدکو و سیسا حاضر به قبول سفته‌هایی بوده‌اند که عندالمطالبه نباشد. گرچه ممکن است در وضعیت حاکم بر زمان امضای سفته‌ها، یعنی هنگامی که سدکو هنوز مالک و اداره‌کننده ایمیکو بود، آن دو شرکت قصد مطالبه وجه سفته‌ها را در تاریخ معین یا نزدیکی نداشته‌اند، معهداً، کیفیات صدور سفته‌ها به هیچوجه نمی‌تواند این نتیجه‌گیری را توجیه کند که سفته‌ها با این قصد داده شدند که در صورت تغییر اوضاع، که فی الواقع در سال ۱۹۷۹ به وقوع پیوست، دین کاملاً حالی تلقی نشوند.

عرفی (کامن لا) است با پذیرش بخش ۱۲۲-۳ مجموعه مقررات متحدالشکل تجاری در قوانین تکزاس گنجانده شده است. (۷)

۳۰ - بنابراین، دیوان متقاعد شده است که قانون تکزاس قانون حاکم است و طبق قوانین تکزاس در هر زمانی پس از صدور دو سفته مورد بحث، و قبل از تاریخ ۲۹ دیماه ۱۳۵۹ [۱۹ ژانویه ۱۹۸۱]، حتی در صورت عدم مطالبه وجه، سبب دعوی برای وصول وجه سفته‌ها وجود داشته است. از اینرو، بدون تردید باید چنین تلقی کرد که ادعاهای یاد شده، ادعاهای "بازایستاده" به مفهومی که در بند ۱ ماده دو بیانیه حل و فصل دعاوی به کار رفته، بوده‌اند.

۳۱ - علاوه بر این، دیوان داوری قبلاً نظر داده است که دیون موجود و قابل پرداخت پیش از تاریخ ۲۹ دیماه ۱۳۵۹ [۱۹ ژانویه ۱۹۸۱]، برخلاف حسابهای بانکی، حتی اگر تا عید آنها قبل از آن تاریخ مطالبه نشده باشد، ادعاهای بازایستاده محسوب می‌شوند. رجوع شود به: حکم شماره ۲-۱۰۵۱۳-۳۷۲ مورخ هفتم تیرماه ۱۳۶۷ [۲۸ ژوئن ۱۹۸۸] صادره در پرونده لینن، فورتینبری اند اسوشی ایتس و جمهوری اسلامی ایران و سایرین، و حکم شماره ۳-۱۱۵-۳۱۵ مورخ ۱۹ شهریورماه ۱۳۶۶

(۷) بند ۱۲۲-۳، تحت عنوان ایجاد سبب ادعاء مقرر می‌دارد:

(۱) سبب طرح دعوی علیه صادرکننده یا قبول کننده در موارد زیر ایجاد می‌شود:

...

(ب) در مورد سند عندالمطالبه، در تاریخ آن، یا اگر تاریخی ذکر نشده، در تاریخ صدور آن.

اظهار نظر رسمی در مورد این بخش چنین است که "بند مزبور در مقام پیروی از این قاعده عموماً پذیرفته شده است که طرح دعوی بر مبنای سفته عندالمطالبه بلافاصله پس از صدور و بدون مطالبه آن امکان پذیر است، زیرا طبق قانون اصلی یا ماده حاضر، برای مسئول شناختن متعهد، مطالبه سفته لازم نیست.

[دهم سپتامبر ۱۹۸۷]، در پرونده ریلینس گروپ، اینک و شرکت خدمات نفت ایران و سایرین (چاپ شده در 16 Iran-U.S. C.T.R. 257). بنابراین، ادعاهای مربوط به پرداخت دیون ادعایی بین ایمیکو و خواهانها به عنوان شرکتهای همخانواده نیز، در مفهومی که در بند ۱ ماده دو بیانیه حل و فصل دعاوی به کار رفته، "بازایستاده" بوده‌اند.

۳۲ - خواندگان مضافاً استدلال می‌کنند که خواهان به هیچوجه قصد مطالبه وجه سفته‌ها را از ایمیکو نداشته، و به مدارکی اشاره می‌کنند که حاکمیت سدکو مساله بخشودن وامها را در چهارچوب فروش احتمالی ایمیکو، مورد بررسی قرار داده بود. در واقع ادله و مدارک حکایت از آن دارد که بدهی موضوع سفته‌ها بدهی دراز مدت ایمیکو تلقی می‌شد و سدکو در آن زمان قصد مطالبه وجه سفته‌ها را در آینده‌ای قابل پیش‌بینی نمی‌داشت. خواندگان به این واقعیت که سدکو در فاصله سالهای ۱۹۷۸ تا ۱۹۸۱ پرداخت سفته‌ها را مطالبه نکرده، استناد کرده، آن را قرینه و نشانه دیگری از عدم قصد سدکو به مطالبه وجه سفته‌ها می‌دانند. این احتمال که اگر انقلاب اسلامی در این اثنا حادث نمی‌شد، سفته‌ها یا سایر دیون ادعایی سرانجام بخشوده و حذف می‌گردید، ارتباطی به مساله صلاحیتی مورد بحث ندارد. بیانیه حل و فصل دعاوی، صلاحیت دیوان نسبت به ادعاهای دیون بازایستاده را به دیونی محدود کرده است که خواهان آن بتواند به نحوی ثابت کند که همواره قصد پیگیری آن را داشته است. بعلاوه، هیچگاه اقدامی برای بخشودن این دیون صورت نگرفت. لذا دیوان نتیجه می‌گیرد که ادعاهای پرداخت وجه سفته‌ها و سایر دیون ادعا شده، به موجب بند ۱ ماده دو بیانیه حل و فصل دعاوی، در تاریخ ۲۹ دیماه ۱۳۵۹ [۱۹] ژانویه ۱۹۸۱ بازایستاده بودند.

۳۳ - در مورد ادعای متقابل خواندگان بابت مالیات بردرآمدی که برحسب ادعای ایمیکو

پرداخت نکرده و لذا پرداخت بخشی از آن بر حسب ادعا بر ذمه سدکو است، دیوان همواره نظر داده که دیون مالیاتی به حکم قوانین ایران قابل پرداختند و لذا از "همان قرارداد، معامله یا رویداد"ی که منشأ ادعاست، ناشی نمی‌شود. رجوع شود به: حکم شماره ۳-۱۲۹-۳۰۹ مورخ ۱۶ تیرماه ۱۳۶۶ [هفتم ژوئیه ۱۹۸۷] در پرونده سدکو اینک و شرکت ملی نفت ایران، (چاپ شده در ۱۵)، Iran-U.S. C.T.R. 23 حکم شماره ۲-۱۴-۱۱۴ مورخ ۲۶ اسفندماه ۱۳۶۲ [۱۶ مارس ۱۹۸۴] در پرونده تی. سی. اس. بی، اینک و جمهوری اسلامی ایران (چاپ شده در 160 Iran-U.S. C.T.R. 5)، و حکم شماره ۳-۱۷۳-۳۷۸ مورخ ۳۱ تیرماه ۱۳۶۷ [۲۲ ژوئیه ۱۹۸۸] در پرونده هیوستن کانترکتینگ کامپنی و شرکت ملی نفت ایران. در پرونده حاضر، مطلبی که نتیجه‌گیری متفاوتی را ایجاب کند، وجود ندارد. (۸)

پنجم - ماهیت

۳۴ - دیوان داوری خاطرنشان می‌سازد که ادعای سلب مالکیت علیه ایران، در صورتیکه برحق باشد، مستلزم تعیین ارزش ایمیکو در تاریخی است که آن شرکت طبق تشخیص دیوان صادره شده است. تعیین این ارزش، مادام که نتیجه سایر ادعاهای سدکو علیه ایمیکو معلوم نشده، امکان‌پذیر نیست، زیرا آن ادعاها در حدی که برحق

(۸) گذشته از این، دیوان داوری خاطرنشان می‌سازد که خواندگان در لوایح بعدی خود، ظاهراً اظهار داشته‌اند که مبلغ هر مقدار دیون مالیاتی ایمیکو، فقط به موضوع ارزش ایمیکو در تاریخ سلب مالکیت ادعایی آن ارتباط می‌یابد. این موضع مستدل و متین به نظر می‌رسد، به ویژه با توجه به اذعان خواندگان به اینکه مالیاتهای پرداخت نشده متنازع‌فیه از ایمیکو مطالبه شده و نه از سدکو. دیوان داوری قبول دارد که دیون مالیاتی ایمیکو باید در تعیین ارزش آن مدنظر قرار گیرد.

شناخته شوند، از ارزش ایمیکو به همان میزان خواهند کاست. در این رابطه، دیوان یادآور می‌شود که ادعاهای سدکو بابت وصول وجه سفته‌ها و سایر دیون ادعایی ایمیکو، مستقل از ادعای سلب مالکیت و مستقیماً علیه ایمیکو مطرح شده‌اند. از اینرو، دیوان مناسب می‌بیند که قبل از پرداختن به ادعای سلب مالکیت، ماهیت آن ادعاها را رسیدگی کرده، مبالغی را که بر مبنای آن ادعاها قابل پرداخت است، مورد حکم قرار دهد. (۹)

الف - ادعاهای مربوط به سفته‌ها

۳۵ - خواهان با مطالبه وجه دو فقره سفته، مبلغ ۲۰،۵۰۸،۰۲۲/۹۰ دلار خواستار است. این واقعیت که دو فقره سفته یاد شده را مدیرعامل ایمیکو در دهم تیرماه ۱۳۵۷ [اول ژوئیه ۱۹۷۸] به مبلغی که اکنون سدکو مطالبه می‌کند، صادر کرده و این سفته‌ها به حواله کرد سدکو و سیسا صادر شده و «عندالمطالبه» بوده و سدکو و سیسا اکنون سفته‌ها را در اختیار دارند و وجه سفته‌ها پرداخت نشده، مورد منازعه نیست. از نظر خواهان، موافقت طرفین در مورد این نکات اساسی و مدارکی که وی راجع به معاملات مبنای این سفته‌ها ارائه کرده، برای احراز صحت و اعتبار آنها و توجیه وصول کل مبلغ سفته‌ها کفایت می‌کند.

(۹) اما رجوع شود به : حکم شماره ۱-۲۴-۳۱۴ مورخ ۲۳ مردادماه ۱۳۶۶ [۱۴] اوت ۱۹۸۷ در پرونده استارت هاوزینگ کورپوریشن و دولت جمهوری اسلامی ایران، (منتشره در 16 Iran-U.S. C.T.R. 112). در آن حکم، دیوان به پرداخت مبالغ بدهی مربوط به وامهای اعطایی به شرکت فرعی سابق صادره شده خواهان، به عنوان بخشی از حقوق مالکانه‌ای که به نظر دیوان توسط دولت صادره شده بود، حکم داد. در آن پرونده، صدور رای مستقیم به وصول وجه وامها، به عنوان دیون مستقل به وضوح امکان پذیر نبود، زیرا از وام‌گیرنده به عنوان خواننده نام برده نشده بود، و علاوه براین، دعوا منحصرآ بر پایه ادعای سلب مالکیت طرح شده بود و هیچ ادعای خسارتی بر مبنای وجود هرگونه دینی مستقل در آنجا طرح نشده بود.

۳۶ - استدلال اساسی خوانندگان در برابر مطالبه سفته‌ها اینست که مدارک تسلیم شده برای احراز صحت و اعتبار معاملات اصلی کافی نبوده است. خوانندگان همچنین استدلال می‌کنند که (الف) سفته‌ها در دفاتر قانونی ایمیکو منعکس نشده، (ب) خواهان سفته‌ها را با اعمال نفوذ ناروا بر آقای تورن، یعنی امضا کننده سفته‌ها، که نه تنها مدیرعامل ایمیکو، بلکه رئیس سیسا و نایب رئیس سدکو نیز بوده، به دست آورده، (ج) ماده ۱۲۹ قانون تجارت ایران که در ماده ۳۵ اساسنامه ایمیکو منعکس شده، آقای تورن را ممنوع می‌کرد از اینکه سفته‌ها را بدون کسب اجازه قبلی هیأت مدیره ایمیکو امضا کند، که در پرونده حاضر چنین اجازه‌ای وجود ندارد، و (د) آقای تورن به هر صورت، مجاز به امضای سفته‌ها نبوده است. در رابطه با استدلال اساسی خوانندگان در مورد کافی نبودن مدارک، خوانندگان همچنین اظهار می‌کنند که چون خواهان دستورهای دیوان مبنی بر ارائه اسناد مالی ایمیکو و سدکو را، برحسب ادعاء، به نحو کافی اجرا نکرده، لذا این قصور باید به زیان وی تعبیر شود. دیوان داوری ملاحظه می‌کند که ایمیکو در دفاعیه خود اذعان کرده که دیونی به مبلغ ۲۱،۵۵۰،۰۳۱/- دلار به شرکتهای همخانواده داشته، ولی استدلال می‌کند که شرکت هیچگاه از لحاظ مالی قادر به بازپرداخت آنها نبود، بلکه معسر بود و لذا، ادعا باید مردود شمرده شود. مع الوصف، خوانندگان در لوایح تسلیمی بعدی اظهار داشتند که اسناد ارائه شده توسط خواهان در تأیید معاملات مبنای این سفته‌ها، کافی برای احراز تحقق این معاملات نبوده لذا، سفته‌ها و بدهیها احتمالاً معتبر نیستند. خوانندگان همینطور به گزارشهای حسابرسی سالهای ۱۹۷۳ و ۱۹۷۴ ایمیکو اشاره می‌کنند که در آنها، راجع به ارزش داراییهای انتقال یافته از شرکت مهندسی و حفاری شاهپور اظهار تردید شده است. ارزش این داراییها به مبلغ ۲،۷۷۶،۷۰۹/- دلار در سفته صادره توسط ایمیکو به نفع سیسا در سال مالی ۱۹۷۰-۷۱، منظور شده است. با اینحال، به جز این دو گزارش حسابرسی، خوانندگان مدرکی دال بر اینکه سفته‌ها به طور صحیح بدهیهای پیشین ایمیکو را نشان

نمی‌دهند، ارائه نکرده‌اند.

۳۷ - خواهان در تاعیید ادعای خود مبنی بر اینکه سفته‌ها بابت مجموع دیون معتبر گذشته صادر شده، مدارکی موجود از آن زمان از جمله، گزارشهای ۱۰- ک سدکو مربوط به تمام سالهای مورد بحث را که به کمیسیون بورس و اوراق بهادار ایالات متحده تسلیم شده، ارائه کرده است. صورت‌های مالی انفرادی و تلفیقی سدکو که گزارشهای ۱۰- ک بر آنها مبتنی است، "برطبق ضوابط عموماً" پذیرفته شده حسابرسی "توسط حسابرسان مستقل سدکو، رسیدگی شده" و لذا، شامل بررسی مدارک حسابرسی و روشهای حسابرسی دیگری است که در آن اوضاع و احوال ضروری تشخیص داده شده بود. علاوه بر این، حسابرسان طی نظراتی که همراه گزارشهای ۱۰- ک ارائه کرده‌اند، اظهار داشته‌اند که ترازنامه‌های سدکو که در آن گزارشها مندرج است، "به نحو صحیحی وضعیت مالی سدکو اینک. و شرکتهای فرعی و سدکو اینک. (شرکت مادر) را ... طبق اصول حسابداری عموماً" پذیرفته شده ... منعکس می‌سازند. ترازنامه‌های آن زمان سدکو و سیسا، و کاربرگ‌های داخلی حسابداران سدکو مربوط به سال ۱۹۷۹ که نشان دهنده مبلغ دقیق بدهی ایمیکو به ترتیبی است که در سفته‌های متوالی سالانه تلفیق گردیده و برای تهیه گزارشهای ۱۰- ک مورد استفاده واقع شده، نیز به عنوان مدرک ارائه شده است. به علاوه، کاربرگهای داخلی حسابرس مستقل، مربوط به سالهای ۱۹۷۷-۷۸ و ۱۹۷۸-۷۹، که نمایانگر بدهی ایمیکو بابت آن سالها است و خواهان آنرا مطالبه می‌کند نیز تسلیم گردیده است. ترازنامه‌های ایمیکو برای سالهای ۱۹۷۵ الی ۱۹۷۹ نیز که توسط خوانندگان ارائه شده، نشان می‌دهد که ایمیکو در صورت‌های مالی خود برای آن سالها مبالغ سفته‌هایی را که اکنون مورد ادعاست، جزو بدهی منظور کرده است. این صورت‌های مالی سالانه نیز، به عنوان بخشی از گزارش حسابرسی تلفیقی سدکو که به کمیسیون بورس و اوراق بهادار تسلیم می‌شد، هر ساله حسابرسی می‌شده

است. به طوریکه قبلاً گفته شد، این حسابرسیها بدهی ایمیکو را که مورد ادعای سدکو است، به طور مداوم تأیید کرده است. علاوه براین، خوانندگان دو نامه از مدیران شرکت را که حسابرسان ایمیکو بدنبال رسیدگی به صورتهای مالی ایمیکو در سالهای ۱۹۷۶ و ۱۹۷۷ برای ایمیکو ارسال داشته‌اند، به عنوان مدرک ارائه کرده‌اند. در نامه‌های یاد شده، به رویه حسابداری ایمیکو در ثبت و مستند ساختن معاملات بین شرکتی ایرادی گرفته نشده، گرچه این نامه‌ها حاوی انتقاداتی در مورد بعضی از جنبه‌های بایگانی اسناد ایمیکو است.

۳۸ - در جلسه استماع، خواهان همچنین حسابداری از موسسه حسابرسی پرایس واتر هاوس را برای ادای شهادت حاضر کرد. نامبرده اظهار داشت که وی نمونه‌های بسیاری از اسناد موجود در بایگانی شرکت سدکو، مربوط به معاملات مبنایی متنازع‌فیه را که به‌طور تصادفی انتخاب شده بود، مورد بررسی قرار داده و بررسی وی صحت مبالغ مورد ادعا بابت هریک از این معاملات را تأیید کرده است. بالاخره، دیوان داوری خاطرنشان می‌سازد که حسابرس فعلی ایمیکو که چند شهادتنامه در این پرونده تسلیم کرده و در جلسه استماع به نفع خوانندگان شهادت داده، اذعان دارد که قبوض حسابداری ایمیکو برای سالهای مالی ۱۹۷۷ و ۱۹۷۸ و شش ماهه اول سال ۱۹۷۹، و همچنین دفاتر قانونی مربوط به دوره منتهی به نهم تیرماه ۱۳۵۸ [۳۰] ژوئن ۱۹۷۹، دفترهای کل و معین کامپیوتری شده شرکت و "هزاران" برگ از اسناد و مدارک حسابداری ایمیکو را که به‌طور مشخص تری توصیف نشده، بررسی نموده است. دیوان متذکر می‌گردد که خوانندگان باوجود دسترسی حسابرس مزبور به قبوض حسابداری مربوط به دو سال و نیم از عمر فعالیت شرکت پیش از عزیمت مدیران سابق آن و همچنین علی‌رغم دسترسی وی به اسناد و مدارک مالی بیشمار دیگر، دلیل و مدرکی دال بر آنکه سیستم حسابداری داخلی ایمیکو ناقص بوده و یا دیون و بدهیهای واقعی را به‌نحو صحیح منعکس نمی‌ساخته، ارائه نکرده‌اند.

۳۹ - همانطور که در بالا نشان داده شده، در پرونده حاضر، خواهان مدارک کافی در تائید این نتیجه‌گیری ارائه کرده که سفته‌ها نمایانگر دیون پیشین معتبری است که ایمیکو در جریان عادی فعالیت تجاری خود متقبل شده است. شهادت حسابدار موسسه حسابرسی پرایس واتر هاوس در جلسه استماع که با بررسی تصادفی اسناد و مدارک، اعتبار دیون را تائید کرده، جزو این ادله است. بجز نظرات مندرج در دو گزارش حسابرسی ایمیکو برای سالهای ۱۹۷۳ و ۱۹۷۴ راجع به ارزش تائید نشده دارایی انتقال یافته از شرکت مهندسی و حفاری شاهپور، که در سال ۱۹۷۱ در سفته سیسا تلفیق گردید، خواندگان باوجود اذعان به دسترسی به مدارک مالی بیشمار ایمیکو، نتوانسته‌اند دلیل و مدرکی ارائه کنند که این نتیجه‌گیری را در معرض تردید قرار دهد. دیوان داوری معتقد نیست که دو گزارش حسابرسی می‌تواند برای تغییر ارزش اعلام شده دارایی شرکت شاهپور و یا ارزش عناصر متشکله سفته‌ها به‌طورکلی مبنا واقع شود، زیرا تعیین صحت یا سقم ارزش آن داراییها در سال ۱۹۷۱ بطور مستقل، دیگر امکان پذیر نیست و اظهارات مندرج در آن دو گزارش حسابرسی به تنهایی، نمی‌تواند ارزش و اعتباری بیش از نحوه عمل روشن طرفین داشته باشد که داراییهای شاهپور را به ارزش اعلام شده نخستین آن، به طور مداوم [در دفاتر] منعکس می‌کردند و این امر حاکی از پذیرش آن ارزش توسط طرفین است. در این احوال، دیوان نیازی نمی‌بیند که قدمی فراتر گذاشته، برای قبول صحت و اعتبار دیون موضوع سفته‌ها مدارک دیگری را در مورد آن دیون بررسی کند. به علاوه، دیوان یادآور می‌شود که خواهان دعوی خود را بر حق خود به وصول وجه سفته‌ها و یا بر کل مبلغ دیون موضوع سفته‌ها استوار ساخته، و نه بر یکایک معاملات موضوع آن سفته‌ها، که گرچه مقدم بر صدور سفته‌ها تحقق یافته‌اند، اما دیونی قانوناً "جدا و مستقل از سفته‌ها هستند. سفته‌هایی که بنحو صحیح امضا شده باشند عموماً" به عنوان اسناد قابل انتقال، به خودی خود مدرک کافی برای اثبات دین تلقی می‌شوند و نیازی به ارائه

مدرکی دیگر در توجیه وصول طلب نیست. (۱۰)

۴۰ - باقطع نظر از نتیجه‌گیری دیوان مبنی بر قاطعیت این دلیل که سفته‌ها مبین دیون معتبری هستند، دیوان نمی‌تواند این استدلال خوانندگان را بپذیرد که کافی نبودن ادعایی پاسخ سدکو به دستورهای دیوان در مورد ارائه اسناد و مدارک مالی ایمیکو و سدکو، باید در این دعوا به زیان خواهان تعبیر شود. سدکو دستور مورخ ۱۰ آبان‌ماه ۱۳۶۲ [اول نوامبر ۱۹۸۳] دیوان را که در آن، راجع به سفته‌ها، فقط به درخواست مبهم خوانندگان مبنی بر ارائه "اسناد توضیحی" مربوط به معاملات بین ایمیکو، سدکو و سیسا اشاره شده است، به‌طور رضایت بخشی ضمن تسلیم اسناد مورخ چهارم بهمن ماه ۱۳۶۲ [۲۴ ژانویه ۱۹۸۴] خود، اجرا کرده است. سدکو دستور بعدی دیوان را نیز به صورتی متعارف اجرا کرد. نامبرده طی پاسخ به آن دستور، همه گزارشهای ۱۰- ک مربوطه را، به علاوه کاربرگهای خود و همچنین کاربرگهای حسابرس مستقل خود که قسمت‌های گزارشهای ۱۰- ک راجع به دیون موضوع سفته‌های ایمیکو برمبنای آنها تهیه شده بود، تسلیم کرد. بدین ترتیب، گزارشهای ۱۰- ک مورد درخواست و همچنین مدارک موافق معاملات بین ایمیکو، سدکو و سیسا که به صورت کاربرگهای حسابداری، منشاء صدور سفته‌ها بود، در پاسخ مزبور ارائه شد. هرچند احتمال دارد این مدارک موافق، کمتر از میزان مورد درخواست ایمیکو باشد، ولی با این وصف پاسخگوی دستور دیوان بوده است.

(۱۰) فی‌المثل، طبق قانون تکزاس دارنده سفته‌ای که به نحو صحیح امضاء شده، حق دارد بدون ارائه مدرک دیگری وجه آنرا وصول کند، مگر آنکه خواننده بتواند با ارائه مدارک بیشتر در مقام دفاع برآید. همچنین رجوع شود به: بند (۲) ۳۰۷-۳ مجموعه مقررات متحدالشکل تجاری.

۴۱ - استدلال دیگر خوانندگان مبنی بر اینکه مبالغ سفته‌ها را نباید وامهای مستقل را قابل استرداد تلقی کرد، بلکه باید آنها را آورده سدکو و سیسا به عنوان سرمایه ایمیکو محسوب کرد، قانع‌کننده نیست. گرچه ممکن است اعطای وامهای مبنای سفته‌ها به دلیل کمبود در سرمایه ایمیکو لازم بوده باشد، ولی هم در دفاتر حسابداری ایمیکو و هم در دفاتر حسابداری سدکو، وامها و سفته‌ها به عنوان وام ثبت شده‌اند، نه به عنوان سرمایه. به علاوه، در اظهارنامه های مالیاتی تسلیم شده در ایران و نیز در مدارک تسلیمی به کمیسیون بورس و اوراق بهادار ایالات متحده، مبالغ سفته‌ها به عنوان وام ذکر شده و نه به عنوان سرمایه. گذشته از این، گرچه در ژوئیه ۱۹۷۸ در چهارچوب برنامه‌ریزی اضطراری که متضمن فروش احتمالی حقوق مالی سدکو در ایمیکو بود، امکان تبدیل این وامها به سرمایه مشخصا مورد بحث واقع شد، ولی هیچگاه اقدامی برای تبدیل وامها به سرمایه صورت نگرفت. با اینحال، خوانندگان اظهار می‌دارند که ایمیکو وامها را بدهیهای دراز مدت تلقی می‌کرده و لذا، ماهیت واقعی آنها بیشتر به آورده سرمایه‌ای شبیه بوده است تا به وام. دیوان داوری هم این را قبول دارد، ولی عدم تعادل سدکو و سیسا به اصرار ورزیدن بر بازپرداخت سریع وامهای پرداخت شده به ایمیکو، با توجه به امکان عدم توانایی ایمیکو به بازپرداخت وامها و ذینفع بودن سدکو و سیسا در دایر نگهداشتن ایمیکو، قابل درک است. دیوان بر این باور نیست که با اینگونه رفتار وامها به سرمایه تبدیل شدند، چه اقدامات ملموسی برای انجام این امر صورت نگرفت. علاوه بر این، خوانندگان به هیچ مرجع و ماعخذ حقوقی که چنین فرضی را تأیید کند، اشاره نکرده‌اند. از اینرو، دیوان مبنایی نمی‌یابد که براساس آن، سفته‌ها را سرمایه توصیف کند و نه وام.

۴۲ - استدلال دیگر خوانندگان که چرا نباید حکم به پرداخت سفته‌ها داده شود این است. ایمیکو از نظر مالی قادر به پرداخت چنین مبالغی نبود جز آنکه انحلالش امکانا.

روی می‌داد. این استدلال نیز باید مردود شمرده گردد. توانایی (یا عدم توانایی) فرضی یک واحد تحت کنترل ایران به پرداخت مبلغ حکم صادر شده علیه آن دولت بابت یک دین معتبر، ربطی به تعیین مبلغ حکم ندارد، زیرا ایران در بیانیه‌های الجزیره متعهد شده است که دیون واحدهای تحت کنترل خود را بپردازد و حساب تضمینی را هم بدان منظور افتتاح کرده و نگاه داشته است. (۱۱) گذشته از این، توانایی یک واحد تحت کنترل به پرداخت دین، مسلماً نمی‌تواند بر نتیجه‌گیری دیوان در مورد حدود مسئولیت قانونی (۱۲) خواندگان تاثیر گذارد و یا به عنوان دفاع ماهوی در برابر ادعا اقامه گردد. تعهد ایران محدود به دیونی نیست که خود موسسه تحت کنترل امروز قادر به پرداخت آنست و یا در سال ۱۹۸۱ قادر به پرداخت آن بوده، و به وضوح "تمام" دیون آن واحد تحت کنترل را دربر می‌گیرد، خواه واحد مزبور در اثر اجرای وام ورشکسته اعلام می‌شده یا نمی‌شده. ازاینرو، دیوان لزومی به بررسی وضعیت مالی ایمیکو برای صدور رای خود نمی‌بیند.

۴۳ - دیوان همچنین نمی‌تواند بپذیرد که دو استدلال اخیر خواندگان مانع وصول وجه سفته‌ها در پرونده حاضر می‌گردد. ماده ۳۵ اساسنامه ایمیکو که براساس ماده ۱۲۹

(۱۱) رجوع شود به: بند ۷ بیانیه عمومی که در آن قید شده است که وجوه حساب تضمینی برای پرداخت "احکام صادر شده علیه ایران طبق بیانیه حل و فصل دعاوی" مورد استفاده واقع خواهد شد، و همچنین بند ۳ ماده هفت بیانیه حل و فصل دعاوی که "ایران" را شامل هر "واحد تحت کنترل دولت ایران"، تعریف کرده است. همچنین رجوع شود به: بند ۲ سند تعهدات ایران و ایالات متحده که با این عبارت آغاز می‌شود: "با تأیید ایران مبنی بر تمایلش به پرداخت کلیه بدهیهایش و بدهیهای موسسات تحت کنترلش...."

(۱۲) دارایی یک واحد تحت کنترل فقط هنگامی در تعیین حدود مسئولیت خواننده، واجد اهمیت است که ادعا مبتنی بر سلب مالکیت بوده و دیوان نیز ملزم به تعیین ارزش شرکت تحت کنترل و مصادره شده گردیده باشد.

قانون تجارت ایران در مورد شرکتهای سهامی تدوین شده، عضو هیات مدیره را ملزم می‌کند که قبل از انجام معامله‌ای که طرف آن و یا شخصا در آن سهم است، اجازه هیات مدیره را کسب کند. در مورد حاضر، چنین امری مصداق ندارد و لذا امضاء سفته‌های مورد بحث مشمول ماده یاد شده نمی‌باشد. علاوه براین، حتی اگر ماده ۱۲۹ به دلیل ذینفع بودن سدکو قابل اعمال و بدین لحاظ سفته‌ها قابل ابطال می‌بود، ماده ۱۳۱ قانون تجارت، تشریفات و مهلت‌هایی را برای اقدامات لازم راجع به ابطال سفته‌ها مقرر کرده است. روشن است که این تشریفات رعایت نشده و مهلت‌های مقرر نیز منقضی گردیده است. در مورد اختیارات آقای تورن، مواد ۲۹ و ۳۱ اساسنامه ایمیکو صراحتاً مدیرعامل شرکت را مجاز به امضای سفته شناخته است. ماده ۳۱ اساسنامه مقرر می‌دارد که «کلیه اسنادی که شرکت را متعهد سازد، باید توسط مدیرعامل یا شخص یا اشخاصی که بوسیله هیات مدیره تعیین شده باشند، امضا شود» و ماده ۲۹ مقرر می‌دارد که «هیات مدیره شرکت یا مدیر عامل آن در حدود اختیارات خود، اختیار مطلق دارد تا از جانب شرکت در کلیه امور مربوط به شرکت [از جمله «صدور، امضاء و ظهرو نویسی ... سفته‌ها ...] اقدام نماید و به طور کلی حق دارد که بدون وکالتنامه خاص اقداماتی را که لازم تشخیص دهد، به عمل آورد ...» دیوان داوری مبنایی برای این نتیجه‌گیری در دست ندارد که سفته‌ها مطابق با اساسنامه ایمیکو صادر نشده‌اند. دیوان همچنین خاطرنشان می‌سازد که حتی اگر صدور سفته‌ها از نظر تشریفات اشکال می‌داشت، باز هم مانع آن نبود که وام‌های موضوع آن سفته‌ها که ایمیکو از آن منتفع شده، به خواهان بازپرداخت گردد.

۴۴ - استدلال دیگر خوانندگان مبنی بر اینکه سفته‌ها معتبر نیست، زیرا احتمالاً از طریق اجبار و اکراه و یا اعمال نفوذ ناروا تحصیل شده نیز، مستند به دلیل و مدرکی نیست و لذا باید مردود شمرده شود.

۴۵ - باتوجه به نتیجه‌گیریهای دیوان، دو فقره سفته مورد بحث دیون معتبر و قابل وصول تشخیص داده می‌شوند و مجموع وجه آنها به مبلغ ۲۰،۵۰۸،۰۲۲/۹۰ دلار به نفع خواهان مورد حکم واقع می‌شود. برای جبران خسارت خواهان، دیوان همچنین بهره‌ای به نرخ ۹ درصد نسبت به مبلغ بالا، منهای مبالغی که خواهان به خواننده بدهکار تشخیص داده شود (رجوع شود به: بندهای ۴۹ و ۵۶ زیر)، به نفع خواهان حکم می‌دهد. بهره مورد حکم از تاریخ ۲۸ آبانماه ۱۳۶۰ [۱۹ نوامبر ۱۹۸۱] یعنی از تاریخ ثبت ادعا محاسبه خواهد شد، زیرا تاریخ مزبور اولین تاریخی بوده که سفته‌ها مطالبه شده است.

ب - ادعای مربوط به واگذاری طلب

۴۶ - نظر به اقرار خواهان در جلسه استماع، مبنی بر اینکه سندی که طی آن ایمیکو بر حسب ادعا حسابهای دریافتنی از شرکت نفت را به سدکو واگذار کرده، به نحو صحیح اجازه داده نشده و لذا انتقال دین مذکور معتبر نبوده است، ادعای مبتنی بر این واگذاری رد می‌شود. (۱۳)

ج - سایر ادعاهای مربوط به دیون ادعایی ایمیکو

۴۷ - دیوان داوری خاطر نشان می‌سازد که ادعاهای دیگر سدکو در مورد پرداخت بهره (به مبلغ ۱،۶۸۵،۷۹۰/۰۹ دلار) و دیون حسابجاری (به مبلغ ۱۷۶،۸۴۷/۱۷ دلار) که

(۱۳) دیوان داوری ضمن بررسی ادعای سلب مالکیت در زیر، تعیین خواهد کرد که آیا حسابهای دریافتنی از شرکت نفت باید در رابطه با سلب مالکیت ادعا شده، دارای ایمیکو محسوب شود یا خیر.

تقریباً همه آنها بر حسب ادعا قبل از دهم تیرماه ۱۳۵۷ [اول ژویه ۱۹۷۸] محقق بوده ولی در سفته‌های مورد ادعا منظور نشده، مستند به مدارک کافی نیست. کاربرگهای حسابرسی و گزارشهای مالی ارائه شده توسط خواهان به نحو روشنی صحت یا سقم دیون حسابجاری یا تاریخهایی را که حسب ادعا دیون مزبور به وجود آمده‌اند، تأیید نمی‌کند. ترازنامه‌های ایمیکو که دیون موضوع سفته‌ها در آنها منعکس شده، مبلغ هیچیک از این ادعاهای اضافی را به روشنی نشان نمی‌دهد. علاوه براین، خواهان به قدر کافی توضیح نداده است که چرا بدهیهای مزبور، به فرض وجود، در سفته‌های سدکو و سیسا منظور نشده‌اند. بالاخره، حسابداری که خواهان در جلسه استماع معرفی کرد، شهادت نداد که بدهیهای مزبور را برای تعیین صحت یا سقم آنها حسابرسی کرده است. با توجه به این کیفیات، دیوان داوری باید ادعاهای فوق‌الذکر را به لحاظ فقد دلیل مردود شمرد.

۴۸ - ادعای بازپرداخت مبلغ ۲۳۲،۲۴۵/۳۷ دلار که سدکو بر حسب ادعایش بابت حقوق بیمه از سوی ایمیکو پرداخته نیز، باید به لحاظ فقد دلیل مردود شمرده شود. سدکو نه مدرک مستقیمی حاکی از پرداخت این حقوق ارائه کرده و نه مدرک دیگری که دیوان بتواند از آن به عنوان اماره‌ای بر پرداخت حق بیمه توسط سدکو، استفاده کند.

د - بدهی سدکو بابت خارج کردن کرجیها

۴۹ - دیوان داوری ملاحظه می‌کند که سدکو اذعان دارد که بابت خارج ساختن سه عدد کرجی متعلق به ایمیکو، به ایمیکو بدهکار است. دیوان همچنین متذکر می‌شود که ایمیکو مدرکی در رد ادعای سدکو راجع به تعداد کرجیهایی که توسط مدیران سابق خارج شده ولی مسترد نگردیده، ارائه نکرده است. چنین مدرکی، اگر وجود داشته

باشد، مطمئناً در اختیار ایمیکو است، زیرا آن شرکت همچنان اداره کارگاه کشتی‌سازی را در دست دارد و احتمالاً می‌داند که چه تعداد از کرجیهای شرکت، دیگر در اختیار وی نیست. از اینرو، دیوان براین نظر است که سدکو ارزش سه عدد کرجی را به ایمیکو بدهکار است و مبلغ آن باید از هر مقدار خسارت مورد حکم به نفع خواهان کسر شود. سدکو در اسناد تسلیمی خود تصدیق نموده که مبلغ ۱،۴۵۵،۶۲۲/- دلار به ایمیکو بدهکار است، که ظاهراً اذعان به دین بابت سه عدد کرجی است که سدکو خارج کرده است. گرچه مدارکی وجود دارد مبنی بر اینکه ارزش کرجیها در واقع کمتر از این رقم بوده (رجوع شود به: بند ۶۰ زیر)، دیوان داوری رقمی را که سدکو به عنوان بدهی به ایمیکو تصدیق نموده، می‌پذیرد. بهره این مبلغ نیز باید از آوریل ۱۹۷۹ که کرجیهای مسترد نشده از ایران خارج شدند تا ۲۸ آبانماه ۱۳۶۰ [۱۹ نوامبر ۱۹۸۱] که ادعای حاضر به ثبت رسید، به بستانکار حساب ایمیکو منظور شود. میزان این بهره را دیوان ۳۲۵،۰۰۰/- دلار تعیین می‌کند و لذا جمعا مبلغ ۱،۷۸۰،۶۲۲/- دلار از رقم مورد حکم به نفع سدکو باید کسر شود.

ه - مسئولیت ایمیکو بابت عدم کسر مالیات بهره

۵۰ - همانطور که در بند ۷ بالا ملاحظه شد، خواندگان ادعای متقابلی بابت این مسئولیت ادعایی به ثبت نرسانده‌اند. اگر ادعای متقابلی بر مبنای مسئولیت سدکو و سیسا در برابر جمهوری اسلامی ایران طبق قوانین مالیاتی ایران اقامه می‌شود، بدون شک با این ایراد صلاحیتی مواجه می‌گردید که ادعای مزبور بیشتر از قانون ناشی می‌شود تا از همان قرارداد، معامله یا رویداد موضوع ادعا. اما طرح ادعای متقابل توسط ایمیکو بر مبنای دین ادعایی سدکو و سیسا به وی و یا بر مبنای تعهد پرداخت خسارت توسط سدکو و سیسا به نفع وی، با چنین ایرادی مواجه نخواهد شد. به هر صورت،

هیچیک از خوانندگان ادعای متقابلی مطرح نکرده است. مع الوصف، این سوال باقی می ماند که آیا دیوان مجاز است بر مبنای مدارک پرونده حاضر، برای جبران بدهی مورد اذعان ایمیکو به مقامات ایرانی بر اثر عدم کسر بدهی مالیاتی متعلقه به بهره توسط ایمیکو به عنوان بخشی از دیون ایمیکو به سدکو و سیسا، رقمی از مبلغ حکم دیوان به نفع سدکو، کسر کند یا خیر.

۵۱ - مدارک پرونده حاضر چنین دلالت می کند که اولین بار، در شهادتنامه یک حسابدار ایرانی راجع به دفاتر مالی ایمیکو به این مساله مالیاتی اشاره شده است. تنها لایحه ای که در آن، ایمیکو به این مساله اشاره کرده، "لایحه توضیحی" آن شرکت است که اندکی پیش از جلسه استماع به ثبت رسید و طی آن ایمیکو به این واقعیت اشاره کرد که حسابدار آن شرکت در شهادتنامه خود، بدهی مالیاتی ایمیکو را در این مورد، حدود ۱۵۰،۰۰۰،۰۰۰/- ریال برآورد کرده و اظهار داشته که "این رقم باید حسب مورد، به بدهکار حساب سدکو یا سیسا منظور شود". بالاخره، در گزارش ارنست اند وینی در مورد مالکیت و ارزش گذاری ایمیکو که همراه با "لایحه توضیحی" تسلیم شده آمده است که: "از نظر ما، بدهی مالیاتی به دولت ایران (به مبلغ ۱،۹۵۴،۰۰۰/- دلار) باید با مبالغ ادعایی لازم التادیه به خواهان تهاتر شود". نسخه ای از یادداشت مورخ ۱۳ تیرماه ۱۳۵۷ [چهارم ژوئیه ۱۹۷۸] یکی از اعضای هیات مدیره ایمیکو، به نام اچ. ئی. مالون به مدیر عامل و دو نفر از مقامات دیگر شرکت نیز، پیوست گزارش است. در یادداشت مذکور، میزان بدهی مالیاتی در تاریخ نهم تیرماه ۱۳۵۷ [۳۰ ژوئن ۱۹۷۸] ۱،۹۵۴،۰۰۰/- دلار محاسبه و در قسمتی از آن آمده است که:

بدهی بین شرکتهای وابسته - بابت مالیات ایران

"هرماه نه درصد بهره به طلب سدکو اینک. و سدکو اینترنشنال (که منبع

دفتر مرکزی نامیده می‌شوند) تعلق می‌گیرد. این بهره در متن انگلیسی دفاتر حساب ایمیکو به عنوان هزینه بهره ثبت گردیده ولی در متن فارسی دفاتر حساب که برای محاسبه مالیات به کار می‌رود این هزینه تحت عنوان "هزینه‌های متفرقه" ثبت شده. بدهی ایمیکو به دفتر مرکزی در متن فارسی دفاتر در حسابجاری بین شرکتهای وابسته ثبت شده و به عنوان سفته‌های پرداختنی نشان داده نشده است.

"ممیز مالیاتی ایمیکو هزینه بهره (هزینه‌های متفرقه) سال مالی ۱۹۷۶ را رد کرد، زیرا ما نتوانستیم مدارک کافی در تأیید هزینه‌ها ارائه دهیم و در حال حاضر مشغول تهیه چنین مدارکی هستیم. از لحاظ مالیاتی هزینه بهره در ایران قابل تفریق است ولی چون مالیات بهره متعلقه کسر و پرداخت نشده بود، ما هم مسلماً" به ممیز مالیاتی نگفتیم که هزینه‌های متفرقه چه بوده است."

در جلسه استماع، هیچیک از طرفین به مساله بدهی مالیاتی اشاره نکرد، گویانکه سدکو برای منظور کردن سایر دیون ادعایی بین ایمیکو و سدکو و سیسا تعدیلاتی را نسبت به مبلغ حکم پیشنهاد کرد (رجوع شود به بندهای ۴۷ و ۴۸ فوق).

۵۲ - باتوجه به این سوابق، مسائلی که دیوان باید راجع به آنها تصمیم گیرد عبارتند از: اولاً: آیا سکوت سدکو در مورد این موضوع را انصافاً می‌توان به عنوان اذعان به بدهی مالیاتی ایمیکو تعبیر کرد یا خیر، ثانیاً، آیا در نبود ادعای متقابل، دیوان اجازه دارد که از مبلغ حکم، دیون سدکو و سیسا به ایمیکو را کسر کند یا خیر و ثالثاً اینکه، آیا چنین دینی براساس ادله و مدارک احراز شده است یا خیر.

۵۳ - راجع به مساله نخستین، با وجود آنکه اشاره اجمالی ایمیکو به این مساله در "لایحه توضیحی" خود، ادعای متقابل محسوب نمی‌شود، اما آن اشاره، همراه با شهادتنامه حسابدار و گزارش ارنست اند وینی و یادداشت مورخ ۱۳ تیرماه ۱۳۵۷ [چهارم ژویه ۱۹۷۸] مالون، رویهم قاعدتاً کافی بوده که به سدکو هشدار دهد تا نیاز به پاسخی در برابر این مساله را در جلسه استماع، احساس کند، به ویژه آنکه، خود سدکو در جلسه استماع پیشنهاد کرد که برای منظور کردن دیون ادعایی بین ایمیکو از یکطرف

و سدکو و سیسا از طرف دیگر، تعدیلاتی باید نسبت به مبلغ حکم صادره به عمل آید. بنابراین دیوان سکوت سدکو را به عنوان اذعان به صحت یادداشت مالون و درستی محاسبه بدهی مالیاتی ایمیکو مندرج در آن، تعبیر می‌کند.

۵۴ - راجع به مسأله دوم، باتوجه به سابقه پرونده حاضر که همه طرفهای دعوی از دیوان درخواست کرده‌اند که با تعدیل مبلغ حکم مربوطه، خالص دیون بین ایمیکو از یک طرف و سدکو و سیسا را از طرف دیگر، منظور کند، دیوان معتقد است که نسبت به دیونی که صراحتاً از این نوع تشخیص داده می‌شوند، هرچند که ادعای متقابلی توسط ایمیکو اقامه نشده باشد، چنین اجازه‌ای را دارد.

۵۵ - بالاخره دیوان باید تصمیم گیرد که آیا مدارک ارائه شده وجود دینی را ثابت می‌کند یا خیر. از این لحاظ دشواریهای جدی وجود دارد. گرچه یادداشت مالون ثابت می‌کند که مدیران ایمیکو - که منصوب سدکو بودند - معتقد بودند که هم ذینفعان بهره قابل پرداخت (یعنی سدکو و سیسا) و هم طرفی که پرداخت بهره بر ذمه اوست (یعنی ایمیکو) بابت مالیات بهره مسئول در برابر مقامات مالیاتی ایران خواهند بود، اما هیچ اشاره‌ای در آن یادداشت یا جای دیگری وجود ندارد که سدکو یا سیسا تعهد کرده باشد خسارات ایمیکو را از این بابت جبران کند. سعی آشکار مدیران سدکو و ایمیکو این بود که برای مخفی کردن بهره پرداختنی راهی بیابند، به نحوی که هیچ طرفی مجبور به پرداخت مالیاتی از این بابت به دولت ایران نباشد. بدین ترتیب، در متن انگلیسی دفاتر حساب، این مبالغ به عنوان بهره پرداختنی و در متن فارسی دفاتر که تنها دفاتر مورد استفاده مقامات مالیاتی ایران بوده، به عنوان "هزینه‌های متفرقه" نشان داده شده‌اند. و هنگامی که آن مقامات مالیاتی تفریق "هزینه‌های متفرقه" را از بدهی مالیاتی، به قدرکافی مستند ندانسته رد کردند، جستجوی راههای دیگری برای اجتناب از پرداخت مالیات که در یادداشت

مالون با اندکی تفصیل شرح داده شده، آغاز گردید. راههایی، از جمله جایگزین کردن صورتحسابهای "هزینه‌های دفتر مرکزی"، تبدیل وام به سرمایه و بخشودگی بهره مورد بررسی واقع شد، ولی اشاره‌ای به امکان این امر نشده است که سدکو و سیسا یا احتمالا مالیات را بپردازند و یا اگر ایمیکو مجبور به پرداخت مالیات شد، خسارت وی را جبران کنند. از طرف دیگر، احتمالا چنین اشاره‌ای غیرلازم تصور می‌شد، زیرا اولاً "هنوز امید می‌رفت که به نحوی از انجا بتوان از پرداخت مالیات احتراز کرد و ثانیاً" به این دلیل که تفاهم بر این بود که سدکو و سیسا منابع تامین قسمت اعظم سرمایه ایمیکو بودند و ایمیکو هر قدر مالیات بیشتری می‌پرداخت، سدکو و سیسا ملزم بودند برای دایر و ملی^۶ نگهداشتن آن، کمک بیشتری به صورت نقدی و غیرنقدی بنمایند.

۵۶ - باتوجه به ادله حاکی از وجود رابطه‌ای اینچنین نزدیک که در آن سدکو و سیسا، ایمیکو را تقریباً شعبه‌ای از خود تلقی می‌کردند، دیوان معتقد است که ادله موجود و نیز ملاحظاتی که از جهت رعایت انصاف وجود دارد، این نتیجه‌گیری را توجیه می‌کند که سدکو و سیسا عملاً واقف بودند که بدهی مالیاتی ایمیکو بابت بهره متعلق به آنها، هزینه‌ای بالقوه محسوب می‌شد که آنها می‌باید به نحوی از انجا متقبل می‌شدند. بنابراین دیوان معتقد است که بدهی مالیاتی باید از مبلغ حکم دیوان کسر شود. براین اساس، مبلغ /- ۱,۹۵۴,۰۰۰ دلار از مبلغ حکمی که دیوان به نفع سدکو صادر می‌کند، کاسته خواهد شد.

و - ادعای سلب مالکیت

۵۷ - برای اینکه سدکو بتواند بابت سلب مالکیت ادعایی از ایمیکو غرامت مطالبه کند، باید ثابت کند که اقدامات قابل انتساب به ایران، وی را از حقوق مالکانه باارزشی در

آن شرکت، قبل از ۲۹ دیماه ۱۳۵۹ [۱۹ ژانویه ۱۹۸۱] محروم کرده است. ولی دیوان نیازی به رسیدگی به این موضوع در پرونده حاضر ندارد، زیرا متقاعد شده است که باتوجه به اعتبار دیون موضوع سفته‌ها، که در بالا نظر داده شد، ایمیکو نمی‌توانسته در تاریخی که احتمالاً چنین محرومیتی رخ داده، ارزش خالص مثبتی داشته باشد. براین اساس، سدکو نمی‌توانسته از هیچ سلب مالکیتی متضرر شود. بررسی استدلالات و مدارک ارائه شده توسط طرفین درباره موضوع ارزش شرکت، این نظر را تأیید می‌کند.

۵۸ - خواهان در لوایح خود و نیز در جلسه استماع تصریح کرد که ارزش سرمایه‌گذاری خود را در ایمیکو بر مبنای "ارزش موسسه دایر" (going-concern) مطالبه نکرده، بلکه سهم خود را از ارزش انحلال ایمیکو مطالبه می‌کند که طبق پیشنهاد وی، با محاسبه ارزش دارایی ثابت، حسابهای دریافتنی و داراییهای نقدی ایمیکو در تاریخ سلب مالکیت و تفریق دیون ایمیکو در آن تاریخ، تعیین می‌شود. دیوان موافق است که برای تعیین ارزش ایمیکو در اوضاع و احوال پرونده حاضر، این روش اصولاً صحیح است، ولی باید به نحوی اعمال شود که دیون احتمالی ایمیکو را به گونه‌ای منصفانه برآورد و ارزش عادلانه هر یک از داراییهای ایمیکو را عادلانه منعکس کند.

۵۹ - خواهان "ارزش جاری خالص دفتری" ساختمانها، تجهیزات و ماشین‌آلات ایمیکو را که رویهم، قسمت عمده ارزش مورد مطالبه شرکت را تشکیل می‌دهد، مبلغ ۲۳،۷۱۲،۲۶۳/- دلار محاسبه کرده است. خواهان استدلال می‌کند که "ارزش جاری خالص دفتری" از ارزش واقعی دارایی ثابتی که برای فروش در بازار عرضه می‌شود، برآورد بهتری است تا "ارزش دفتری" آن، زیرا در ارزش دفتری اثرات تورم بر ارزش مال در نظر گرفته نمی‌شود و تنها قیمت اولیه آن را منهای نرخ استهلاکی دلخواه نشان می‌دهد. دیوان در عین حال که این استدلال را درک

می‌کند که ارزش جاری خالص دفتری احتمالا" بهتر از ارزش دفتری، ارزش عادلانه داراییهای ثابت را نشان می‌دهد، ولی در اوضاع و احوال پرونده حاضر، دیوان نمی‌تواند بپذیرد که ارزش جاری خالص دفتری که خواهان ارائه کرده، لزوما" منعکس کننده ارزش عادلانه اموال ایمیکو در ۲۴ آذرماه ۱۳۵۸ [۱۵ دسامبر ۱۹۷۹] باشد. گرچه خواهان روش ارزیابی خود را کاملا" مستند کرده و توضیح داده، ولی مدرک قانع‌کننده‌ای در تأیید نتیجه‌گیری خود مبنی بر اینکه برآورد وی از ارزش جاری خالص دفتری در آن زمان، به درستی نشان دهنده ارزش عادلانه اموال در تاریخ سلب مالکیت است، ارائه نکرده است. باتوجه به محدودیت ظاهری بازار برای فروش اغلب داراییهای ثابت کارگاه کشتی سازی مورد اختلاف و همچنین مشکل احتمالی در فروش آنها به دلیل عزیمت همه مدیران خارجی شرکت از حدود یکسال قبل، این فقد مدرک، بر ارزش گذاری خواهان بیشتر خدشه وارد می‌کند. گذشته از این، ادله‌ای ارائه شده است که با ارزش گذاری خواهان تناقض مستقیم دارد.

۶۰ - باتوجه به این ملاحظات، دیوان معتقد است که برآورد خواهان از ارزش ساختمانها، تجهیزات و ماشین‌آلات ایمیکو باید در جهت کاهش، تعدیل گردد. خواهان ارزش این داراییها را ۲۳،۷۱۲،۲۶۳/- دلار برآورد و به شرح زیر تفکیک کرده است:

وسایل حمل و نقل - دریایی	۳،۷۲۹،۵۲۲/-	دلار
ماشین‌آلات ساختمانی - عمومی	۳،۵۰۴،۸۶۵/-	"
ساختمانها	۹،۹۴۹،۴۳۷/-	"
تاسیسات کلان	۲،۵۴۹،۵۷۰/-	"
سایر تاسیسات	۳،۹۷۸،۸۶۶/-	"

باتوجه به جمیع ادله، از جمله ادله ارائه شده توسط خوانندگان که نشان می‌دهد قیمت قابل وصول از فروش کرجیهای ایمیکو، در واقع تنها در حدود نصف ارزش

دفتری آنها بود، مدارک خسارات وارده بر تاسیسات ساحلی و خسارات احتمالی وارد بر تاسیسات سینکرولیفت (syncrolift) و مدارک مربوط به گزاف بودن ظاهری نخستین برآورد هزینه ساختمانهای ایمیکو توسط مدیران سابق آن، و باتوجه به این واقعیت که یکی از هدفهای عمده تاسیس ایمیکو، یعنی ارائه خدمات به سایر فعالیتهای سدکو در خلیج فارس، تا حدود زیادی منتفی شده، و این داراییهای عمدتاً ثابت احتمالاً دیگر چندان مورد استفاده‌ای ندارد، دیوان عادلانه می‌داند که تقریباً $۶,۵۰۰,۰۰۰/$ دلار از ارزش آنها بکاهد و بدین ترتیب، دیوان ارزش عادلانه ساختمانها، تجهیزات و ماشین‌آلات ایمیکو را حدود $۱۷,۰۰۰,۰۰۰/$ دلار برآورد می‌کند.

۶۱ - خواهان ارزش دفتری موجودی اموال ایمیکو را $۴,۹۹۱,۹۴۵/$ دلار تعیین کرده است. ادله ارائه شده توسط خواندگان راجع به قدیمی [و غیرقابل فروش] بودن مقادیر قابل توجهی از وسایل موجود در انبار، و نیز کسر موجودی و چانه‌زدنهای متعارف خریداران احتمالی هنگام اقدام به فروش موجودی یک انبار، ایجاب می‌کند که برآورد خواهان در جهت کاهش تعدیل گردد. پس، به نظر دیوان عادلانه است که تقریباً $۱,۰۰۰,۰۰۰/$ دلار [از ارزش دفتری موجودی اموال] بابت منظور کردن این ملاحظات، کسر شود. براین اساس، دیوان ارزش عادلانه موجودی اموال ایمیکو را حدوداً $۴,۰۰۰,۰۰۰/$ دلار برآورد می‌کند.

۶۲ - بالاخره، دیوان باید ارزش حسابهای دریافتنی ایمیکو را برآورد کند. دیوان مبلغ $۱,۴۵۵,۶۲۲/$ دلاری را که سدکو به عنوان بدهی خود به ایمیکو بابت خارج کردن سه عدد کرجی اذعان کرده، و ارزش آنها به عنوان حسابهای دریافتنی از "شرکتهای وابسته" فهرست شده، قبلاً پذیرفته است. همانطور که ذکر شده، در جلسه استماع خواهان ادعای خود را بابت مبلغ $۷۹۸,۵۶۹/$ دلاری که بر حسب اظهار

وی به عنوان حسابهای دریافتنی از شرکت نفت پیرو واگذاری این طلب از سوی ایمیکو به سدکو، طلبکار بود، پس گرفت. گرچه ادعای سدکو علیه شرکت نفت، بدان ترتیب از رسیدگی حذف شده، دیوان براساس مدارک قانع شده است که مبالغ مورد اختلاف به ایمیکو قابل پرداخت بوده است. اینکه آیا شرکت نفت مبالغ بدهی را تا تاریخ سلب مالکیت پرداخته یا نه، در تعیین داراییهای ایمیکو حائز اهمیت نیست. این بدهی اگر پرداخت شده بود، جزو داراییهای نقدی محسوب می شد و اگر پرداخت نشده بود، قانوناً حسابهای دریافتنی می بود. در هر دو صورت، باید مبلغ ۷۹۸،۵۶۹/- دلار به داراییهای ترازنامه ایمیکو افزوده شود. غیر از این مبلغ، خواهان ادعا می کند که ایمیکو مبلغ ۱،۴۸۴،۹۲۹/- دلار از بدهکاران تجاری مختلفی طلبکار بوده و صورتی از این بدهکاران با ذکر بدهی هریک از آنان ارائه داده است. خواننده به ارقام ارائه شده توسط خواهانها ایراد گرفته، بدو استدلالت می کند که تقریباً ۵۹۳،۰۰۰/- دلار از این دیون تجاری، جزو مطالبات "لاوصول" طبقه بندی شده، یعنی غیرقابل دریافت می باشند. باتوجه به مدارک مقارنی که در تأیید این ادعا ارائه شده و عدم اطمینانی که عادتاً در وصول دیون معوقه وجود دارد و در نبود هر مدرک مستندی مغایر با آن، دیوان منطقی می داند که از حسابهای دریافتنی ایمیکو از بدهکاران تجاری، مبلغ ۵۹۳،۰۰۰/- دلار کسر شود.

۶۳ - سدکو ادعا می کند که داراییهای ایمیکو در تاریخ سلب مالکیت، جمعاً به ۳۲،۷۰۰،۱۲۹/- دلار بالغ می شده است. تعدیلاتی که دیوان در ارزش گذاری سدکو از اموال ایمیکو اعمال کرده، همراه با حذف داراییهای گوناگون دیگری که سدکو در ترازنامه ایمیکو برشمرده و مدارک کافی در تأیید آن ارائه نشده، ارزش برآوردی دارایی ایمیکو را به حدود ۲۴،۰۰۰،۰۰۰/- دلار کاهش می دهد. در تعیین دیون ایمیکو دیوان ملاحظه می کند که با احتساب مبلغ سفته ها (۲۰،۵۰۸،۰۲۳/- دلار) و مزایای متعلقه خاتمه خدمت (به مبلغ ۲۷۰،۰۰۰/- دلار)

و سایر دیون جاری (به مبلغ /- ۳،۰۳۰،۶۸۹ دلار) که سدکو در برآورد خود از تعهدات ایمیکو پذیرفته، کل بدهیهای ایمیکو به /- ۲۳،۸۰۸،۷۱۲ دلار بالغ می‌شود. دیوان معتقد است که سایر مبالغ مربوط به مزایای خاتمه خدمت اعطایی شرکت و مبالغ مالیات بردرآمدی که مقامات ایرانی طی سالهای ۱۹۷۸ و ۱۹۷۹ از ایمیکو مطالبه کرده‌اند، باید در برآورد عادلانه‌ای از کل بدهیهای ایمیکو، منظور شود. گرچه سدکو ادعا می‌کند که مالیاتهای اضافی مورد مطالبه موجه نبوده، مدارک مربوط به آن زمان حاکی است که مدیران ایمیکو طی آن مدت معتقد بودند که سرانجام احتمالا "مقدار دیگری بدهی مالیاتی متحمل خواهند شد. گرچه مدیران ایمیکو شدیداً با پرداخت این مطالبات مالیاتی مبارزه کردند و احتمالا" اگر کنترل شرکت در دست ایشان باقی مانده بود، با مقامات مالیاتی ایران درباره مبلغ بدهی به سازش می‌رسیدند، ولی از اینکه مبلغ تعیین شده نهایی را - قطع نظر از میزان آن - نمی‌پرداختند، نشانی در پرونده یافت نمی‌شود. براین اساس، دیوان نتیجه می‌گیرد که رقمی بین /- ۱،۵۰۰،۰۰۰ دلار و /- ۲،۵۰۰،۰۰۰ دلار که به نظر دیوان برآورد عادلانه‌ای از این مطالبات مالیاتی اضافی است، باید به تعهدات ایمیکو در تاریخ ضبط افزوده شود. مبلغ دقیق آن مهم نیست، زیرا حتی با فرض رقم پایینتر و صرف نظر از هر تعهدی که ایمیکو با قصور در کسر مالیات از بهره متعلقه برای خود ایجاد کرده، مجموع تعهدات ایمیکو بیش از مجموع داراییهای آن خواهد بود. باتوجه به قطعیت نسبی بدهیهای ایمیکو (از جمله سفته‌های سدکو و سیسا) و مسلم نبودن نسبی وصول ارزش داراییهایش در صورت وقوع انحلال شرکت، دیوان معتقد است که ارزش عادلانه ایمیکو در تاریخ سلب مالکیت ادعایی از آن، صفر یا زیر صفر بوده است. براین اساس، اگر دیوان رای به وقوع سلب مالکیت می‌داد، سدکو متحمل زیانی نمی‌شده و بنابراین مستحق غرامتی نیز نمی‌بود. لہذا، ادعای سدکو علیه ایران رد می‌شود.

ششم - هزینه‌ها

۶۴ - هر یک از طرفین باید هزینه‌های داوری خود را متقبل شود.

هفتم - محاسبه حکم

۶۵ - طبق بند ۴۵ بالا، دیوان مبلغ ۲۰،۵۰۸،۰۲۲/۹۰ دلار به نفع سدکو حکم داده است. طبق بند ۴۹ بالا، دیوان نظر داده است که مبلغ ۱،۷۸۰،۶۲۲/- دلار باید به عنوان پرداخت بدهی سدکو به ایمیکو بابت خارج ساختن سه عدد کرجی، از مبلغ حکم به نفع سدکو کسر شود. طبق بند ۵۶ بالا، دیوان نظر داده است که مبلغ ۱،۹۵۴،۰۰۰/- دلار نیز به دلیل مسئولیت ایمیکو از لحاظ عدم کسر مالیات بهره، باید [از مبلغ حکم] کسر گردد. از اینرو، دیوان خالص طلب خواهان را ۱۶،۷۷۳،۴۰۰/۹۰ دلار تعیین می‌کند. همانطور که در بند ۴۵ بالا ذکر شده، دیوان همچنین بهره‌ای به نرخ ۹ درصد نسبت به این مبلغ از تاریخ ۲۸ آبانماه ۱۳۶۰ [۱۹ نوامبر ۱۹۸۱] حکم می‌دهد.

هشتم - حکم

۶۶ - بنا به دلایل پیش گفته،

دیوان به شرح زیر حکم صادر می‌کند :

الف - خوانده، شرکت صنایع دریایی ایران مکلف است مبلغ شانزده میلیون و هفتصد و هفتاد و سه هزار و چهارصد دلار و نود سنت

(۱۶،۷۷۳،۴۰۰/۹۰ دلار)، به اضافه بهره ساده به نرخ ۹ درصد در سال (براساس ۳۶۵ روز) از تاریخ ۲۸ آبانماه ۱۳۶۰ [۱۹ نوامبر ۱۹۸۱] تا تاریخی که کارگزار امانی دستور پرداخت مبلغ حکم را از حساب تضمینی به بانک امین صادر کند، به خواهان، سدکو اینک، بپردازد. تعهد یاد شده با پرداخت از محل حساب تضمینی مفتوح طبق بند ۷ بیانیه مورخ ۲۹ دیماه ۱۳۵۹ [۱۹ ژانویه ۱۹۸۱] دولت جمهوری دموکراتیک و مردمی الجزایر، ایفا خواهد گردید.

ب - ادعای سلب مالکیت سدکو اینک. در ماهیت رد می شود.

ج - ادعای واگذاری دین مطروح علیه شرکت نفت، در جلسه استماع پس گرفته شد و لذا بدینوسیله مردود شناخته می شود.

د - کلیه ادعاهای دیگر سدکو اینک. به لحاظ فقد دلیل مردود شناخته می شوند.

ه - ادعای متقابل جمهوری اسلامی ایران بابت مالیات بردرآمد پرداخت نشده به ادعاء، به دلیل فقد صلاحیت رد می شود.

و - هریک از طرفین باید هزینه های داوری خود را تقبل کند.

ز - بدینوسیله حکم حاضر به منظور ابلاغ به کارگزار امانی به ریاست دیوان داوری تسلیم می شود.

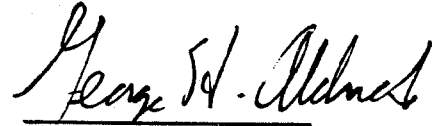
لاہء، به تاریخ ۴ خرداد ماہ ۱۳۶۸ برابر با ۲۵ مه ۱۹۸۹

روبرت برینر
رئیس شعبه دو

سید خلیل خلیلیان
نظر مخالف و موافق

جرج اچ. آلدریج
نظر مستقل